

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>	
Egész évre . . .	16 kor. — fill.
Negyedévre . . .	4 . . . — >
<i>Helyben kásho kordva:</i>	
Egész évre . . .	20 kor. — fill.
Negyedévre . . .	5 . . . — >
<i>Vidékre postán szállítva:</i>	
Egész évre . . .	24 kor. — fill.
Negyedévre . . .	6 . . . — >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, június 13.

Kinai fal.

Világ csodájára ma is fennáll még a rengeteg fal, melyet a kemény öklü skyta nép betörései ellen emelt a mindig óriás és mindig tehetetlen Kína.

Ez a fal egyetlen, bevehetetlen várrá tette az egész birodalmat, melyen belül háborítatlanul tenyészett a mandula szemű, czopfos benszülött és a korrupció.

Sajátságos élet folyt a falon belül. Tulajdonképpen minden kerület autonom volt laza összefüggésben az anyaországgal, melyben az egységet csakis a megcsontosodott tradíciók és a hatalmas titkos társulatok tartották fenn.

Európai ember be nem tehetette a lábát, csakis három jezsuita misszionárius mert bemenni, kik a legszebb sikerek közepette fedeztettek fel és pusztultak el hivatásuk közben.

A nép sokban megelőzte Európát. A puskaport előbb ismerte, de ennek ismereténél alig ment tovább; a csillagászat legrégebb és pontos feljegyzései éppen náluk található, még sem haladt e téren semmit s a naprendszerrel babonás, bizarr nézeteik maradtak. Iparuk, kereskedelmük ősrégi, de szintén stagnál. Hamar felfedeztek valamit, de fejleszteni nem tudták soha.

A nép végtelenül elbizakodott s halatlanul lenéz otthon minden európaít, míg külföldön erősebb a zsidó fajnál, mert még számítóbb, kisebb igényű s szintén az arany borju a legfőbb lényük e földön.

Az idők azonban változtak. Az európaiak uszó várakat csináltak s nem restelték az utat a mennyei birodalomig, a mi pedig ma is legalább hat hét. E hadi hajókat nem akadályozta a nagy fal s a rajta jövőket a szigorú tilalom nem fészélyezte, mert olyan szószólókat hoztak a hajókon, melyek rettenetes torka előtt elnémult a kínai hatalom.

Először az angol ütötte az orrát Kinába is. Valami rendcsinálás czimén ült nyakára az óriásnak s állandó fojtogató daganattá vált.

Sokat elhozott az angol Kinából és nem adott neki semmit — az ópiumon kívül, a miért ismét busás hasznot kapott. Az angol példán a francia is buzdult s mert elég nagy csárda a mennyei birodalom, mind a két híres legény megfért benne.

Az orosz készt egy kicsit, de a mit időben vesztett, észszel kipótolta. Ő először adott Kinának pénzt sokat, s kapott érte hadi pozíciókat, a legjobbakat.

Port-Arthurba, melyet — ó szatyra — az angolok építettek igazán remekül, beütöttek a jappánok. Oroszország mint szabadító angyal jelent meg, kiharcolta a jappánokat s maga ült a biztos fészekbe. Ez által haszna is lett, népszerűsége is Kinában. Most e jó helyen összevont 25,000 katonájából leküldött 10,000-et a lázongó Pekingbe s egyszerre a helyzet ura lett, a többi hatalmak pedig mit tehetnek egyebet, mint meghajlanak a bevezített tény előtt s örülnek, hogy van a ki megvédi a bőrüket.

Most azonban újabb szituáció áll

be a lázongó Kinában. Távirat jelenti, hogy meggyilkolták a jappáni követet. Ez szörnyű brutalitás a közjogon s az európai műveltségű jappán erre csakis háborúval felelhet.

A csomó így meg lesz oldva.

Egy kisebb ország pénzt és vért fog áldozni. Le fogja verni a tehetetlen Kinát s míg e titáni harcz tart, addig az európai nagyhatalmak éppen elég hadihajót és sereget fognak összevonni arra, hogy a kifáradt győztestől elzsebelhessék diadalma gyümölcseit.

Minden hatalom új konczokat kap, Kína új rendet s ha eltakarítják a halottakat, semmi sem fog emlékeztetni a nagy harczra.

De mégis.

Kinában, oh mennyi hősi lélek, mennyi mártyr vér árán másfélmillió katolikus lakik, kik már jórészt benszülött papok vezetése mellett teljesen civilizált életet élnek. Idáig is sok küzdelmet állottak ki a missiók, hiszen, ha sok szent élet árán megvethették végre lábukat s a vad csordát a katolikus vallás szelid tanaira oktatták, míg egyik szemükkel a pogány határt kellett vigyázniok, honnan igen sokszor reájuk tört a fanatikus gyűlölet, másrészt a protestáns kullogókra kellett figyelniök, kik ilyenkor mindig megjelentek horgászni a már nem ember-evő halacszkákra.

Ha terület kellett valamely nagyhatalomnak, mindig a missiók védelmének ürügye alatt kezdték a harczot s mindig maguk hasznáival végezték, ott hagyva a harcz kegyetlen emlékét, a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Alakok az utcáról.

Irtá: Deér.

A gavallér.

Reggelig kártyázott a kaszinóban. Elvesztett annyit, a mennyiből egy szegény család hónapokig megélhetett volna. De azért mosolyog, olyan fáradt, blazirt mosolylyal.

Felöltőjének gallérját feltűri, mert érzi, mint gyötri, rázza a belső láz. De nem megy haza. Egy ideig ott áll a kaszinó ajtajában s onnét bámul végig az utcán.

Alig jár még itt ott ember. Azok is szegény napszámos emberek, kik sietnek munkájuk után, hogy megkeressék a mindennapi betevő falatot.

A fess, előkelő gavallér végignézi őket. Zűravaros, kábult agyában olyasféle gondolatok kóvályognak, hogy igazán nem érdemes embernek lenni. Hisz egyik nap olyan unalmas, mint a másik. Az unalom agyongyötri a lelket. És nem tudnak már feltalálni valamit, a mi izgatná az ember fáradt idegeit mindig, örökké. Valami újat, rendkívülit!

A kártya; — oh az már nem izgatja, még csak alig is szórakoztatja. Az asszonyok; — torkig van velük.

Nincs hát semmi, — semmi! Fásult, egyhangú az élete.

Szegény ember! Ott járnak el előtte azok az életerős, szegény munkás emberek. Látja őket, de azért nem jutna eszébe, hogy azok dolgoznak reggeltől napestig. Nem gondol arra, hogy munka, komoly munka is van a világon.

Eh, ez nem gavallér embernek való!

Lassan, fáradtan megindul tovább. Ahogy végig vonszolja kiélt, kiaszott testét az aszfalton, olyan szávalmas képet nyújt.

Majd betér az egyik kávéházba. Nagy, parancsoló hangon kér valamit. A pinczerek álmosan sietnek teljesíteni a parancsot. A mi emberünknek nem izlik a megrendelt ital. — Szidja a pinczért, a gazdát, meg mindenkit, az egész világot. Azt hiszi, hogy mindenki csak őt akarja bosszantani.

Innét is távozik. Óróját nézi. Reggeli öt óra van.

— No most már haza mehetek, — gondolja magában — elég korán van.

Betér egy kisebb utcába. Egy nagyobb nyomda elé ér. A nyomdában zugnak, zakatolnak a gépek s tompa zugásuk kihat az utcára is.

Az előkelő gavallér megáll egy pillanatra. Egy szép, fiatal leány lép ki a nyomdából. Sáppadt arczáról leri, hogy az egész éjszakát ott töltötte a lelkétőlő gépek mellett.

Vékonyka kendőjét összehuzza magán és megindul hazafelé.

A mi emberünk észrevette a leányt. Egy-

szerre végigfut rajta a tekintetével. S a mint látja a leánynak formás, kívánatos alakját, utána siet. Kéjvágyó lelke már előre örül a reggeli kalandnak. Mily szépen ki fogja majd színeznit a fiuknak ezt a kalandot. Milyen mulatságos is lesz az majd.

A leányka meg csak siet előre, úgy üzi, hajtja valami, hogy csak siessen előre, hogy mielőbb hazaérhessen. Egész testében valami halálos fáradságot érez. Mintha néha-néha szemei is elhomályosulnának s úgy huzná le valami a hideg, kemény, nyirkos földre.

De azért csak megy előre. Járása mindig lassabb, fáradtabb lesz.

Az elegáns, tapasztalt világi észreveszi, mint lassítja szegény leány lépteit.

— Ahá, már észrevette a kicsike, várja, hogy melléje szegődjem. No hát rajta!

Odasiet a leány mellé.

— Jó reggelt szép leány! Hát csak egyedül? No majd elkísérem.

A leány egy pillanatra odatekint, abba a kiélt, fakó férfiarczba. Menekülni akarna, de nincs hozzá ereje. Tekintete előtt összeolvad minden, hirtelen a levegőbe kap s egy gyenge sikoltással odaroskad a férfi karjaiba.

Az meg csak néz rá meglepetve, ijedt pillantással. Érzí, mint nehezedik rá a leány testének egész súlyával. Mit tegyen, mit csináljon ezzel a beteg leánynyal? Körülnéz, nem lát senkit.

Nagyhirtelen megcsókolja a leánynak vér-

missiók nyakára kenve, a hasznát pedig zsebrevágták szépen. A gyáva pogányság aztán a missiókon töltötte bosszuját.

Egyszerre harminczával avatja most is a szentek közzé a pápa a szörnyű halált bámulatos hősiességgel türt márttyrokat.

Ezeket gyilkolják most is Kinában s a lapok egész nyugodtan írják, hogy valószínűleg majd meg védik magukat a missiók.

Félő, hogy míg vizsga szemekkel lesik a leesni készülő konczot a nagyhatalmak, ez alatt elpusztulnak teljesen a missiók, a mártyr vérről ázott földben nőtt erőteljes fái Krisztusnak.

De hát persze ki törődik pár ezer katolikus missióval, mikor arról van szó, hogy új kikötőket lehet nyerni, még pedig minél több területét — kárpótlás fejében.

Félő, hogy több vér fog folyni a mártýrium terén, mint a harcz mezőn. Ez ma a kínai helyzet képe.

P—y

Az összeférhetlenségi bizottság ülése.

Az összeférhetlenségi bizottság ma délelőtt 11 órakor ülést tartott, a melyen Apáthy Péter, Ragályi László, Rudnyánszky Béla, László Mihály és Dózsa Endre vettek részt. A bizottság előtt Rátkay László, Heltay Ferencz és Fejérváry Géza báró személyesen jelentkeztek, felvették velök a jegyzőkönyvet és egyhangulag kimondotta a bizottság, hogy nevezett képviselők ügyei nem összeférhetlenek. Országgh Sándor nyilatkozatot küldött a bizottságnak, a melynek alapján az ügyét nem tartották összeférhetlennek.

Uj oláh gimnáziumok.

Tegnap az egész sajtót bejárta a hír, hogy Széll Kálmán paktumot kötött az oláhokkal, a melynek értelmében az oláhok még négy gimnáziumot kapnának,

köztük egyet éppen *Nagyváradon*. A hír olyan képtelennek tetszett előttünk első percztől kezdve, hogy foglalkozni sem akartunk vele. Elég baja van a magyar kormánynak az eddigi oláh gimnáziumokkal, inkább azokat kellene bezáratnia. Magyar miniszterről ilyesmit feltételezni nem más, mint hazafiságának kétségbe vonása, egyszerű tagadása. Már pedig Széll Kálmán is, Wlassics Gyula is bármilyen meggyőződésűek a politikában, de azt tudjuk, hogy *magyarok*. Az oláh gimnáziumok meséjét tegyük hát el emlékebe, mint a szezon első kacsáját.

A bosnyák interpelláció.

Ugy volt tervben, hogy *Visontai Soma* a képviselőház mai ülésén interpelláció alakjában teszi szóvá a bosznia-hercegovinai állapotokat, főleg pedig azokat az üldözéseket, melyeknek a Kállay-regime alatt megszállt tartományok mohamedánjai vannak. *Visontai Soma* azonban részletesen akarván foglalkozni ezzel az ügygyel, nem készülhetett még el az egész anyaggal, melyet interpellációjában föl akar ölelni és így interpellációját csak a Ház szombati ülésén fogja megtenni.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 13.

Öt interpelláció lesz. Ez a riasztó hír fogadja azt a kevés lelkiismeretes honatyt, a ki ebben a rekkenő hőségben is kötelességének tartja eljárni az ülésekre. Valami sokan nincsenek. 10 órakor a folyósók csak egy konganak az ürességtől.

Az olvasóban Horánszky megszólítja Endrey Gyulát a ki mélyen elmerülve olvas valamit. — Ugyan miben törőd a fejedet olyan nagyon.

— A közigazgatási tanfolyamokról szóló javaslatot tanulmányozom mert úgy illik, hogy valaki még is felszólaljon.

— Konferáltak ti ebben a kérdésben?
— Dehogyan konferáltak. Nem vagyunk mi annyian, — felelte rezignálva Horánszky.

Persze, persze! Ki konferál nyáron.

Az a pár függetlenségi képviselő, a ki a folyósón összegyűlt, Kossuth Ferenczcel az élén azon tanakodik, hogy valamely formában interpellációval vagy napirend előtt felszólásban szóba hozzák az országgyűlés elnapolásának kérdését. Az utóbbi években ugyanis az volt a gyakorlat, hogy a nyári szünet alkalmával királyi kéziratral napolták el az országgyűlést. Ez a gyakorlat már akkor is bizonyos recenziót keltett, mert ennek következtében nem volt meg az a jog, hogy husz képviselő kivánságára a Ház összeülhessen. Az osztrák válság miatt pedig nem tudni lesz-e ez szükséges, ezért akarják, hogy a miniszterelnök ne tegyen előterjesztést a koronának az elnapolás iránt, hanem a Ház maga napolja el ülést.

Nagy érdeklődéssel néznek a mai interpellációk elé. Kossuth Ferencz a kínai bonyodalmak ügyében, Rátkay László a Kossuth-szobor ügyében fog interpellálni. Rakovszky István interpellációját következtében, mely még sohasem öltött olyan súlyos és akut alakot, mint most, azt kívánják a függetlenségi, hogy a miniszterelnök ismerje be, hogy Rukovszky interpellációjáról csak annyit árult el, hogy aza felekezeti békét érintő kényes kérdéstről szól. Hír szerint Bánffy Dezsőnek a protestáns értekezleten tartott beszédét fogja szóba hozni, nevezetesen azt a mondatot, hogy »még most szabadon jöhetünk össze.« Ez az interpelláció elsőrendű pikantériának ígérkezik.

Ferczel Dezső elnök megnyitja az ülést.

Lázár Béla az interpellációs könyvet olvassa fel. Interpellációt jegyeztek be: Kossuth Ferencz a kínai-ügy dolgában, Rátkay László a Kossuth-szobor ügyében interpellál, kívülök Zmeskál Zoltán és Rakovszky István jelentett be interpellációt.

Rakovszky István napirend előtt szólal fel és arra kéri a Házat, kerítsen sort az interpellációkra már 1/2 1 órakor, hogy a minisztereknek alkalmuk lehessen azokra még lehetőleg ma válaszolni.

telen arcát s aztán elég kiméletlenül leteszi a hideg, harmatos földre.

— Kár, pedig csinos kis kaland lehetett volna belőle.

Ez az egész megnyilatkozása részvétének. Aztán tovább ment abban a nyugodt tudatban, hogy majd csak akad valaki, aki észreveszi a leányt.

Mert hát ő tőle csak nem kívánhatják, hogy ott maradjon e leány mellett, vagy fusson a rendőrségre, meg mindenfelé egy szegény, — egy beteg leány miatt.

Ez nem elegáns, ez nem gavalléros tempó. Hisz' azon a leányon nincsen bársony galér, divatos kalap, meg százakat érő ékszer, hanem csak egy kopott szoknya, egy foltos pargett rókli, meg egy kis vékony, szinehagyott kendő.

Ezeknek pedig nem árt, ha porosak lesznek is ott a földön.

És az előkelő világi, az elismert gavallér nyugodtan megy haza s minden lelkiismerettudalás nélkül alussza végig a napot, hogy aztán előlről kezdje azt az üres, czéltalan életet, — a melyet — sajnos — előkelő, gavalléros életnek ismernek.

A vén kintornás.

Ott áll az utcasarkon. A nyomoruságos kopott hangszerét leteszi vállairól s ráteszi a felállított állványra. De még nem kezdi meg a »nótázást«.

Nagyon fáradtnak, kimerültnek érzi magát. Odaül a kenyeret adó pajtása mellé s onnét nézi a járókelőket, a rendes reggeli embe- reket.

Nem sokára odaérkezik az utcasarkokra a rendesen ott álló rendőr is. A vén kintornás köszön neki nagy alázatosan.

— Rendőr ur, kérem, lehet-e már játszani?

A rendőr megnézi óráját. Még csak hatra jár az idő.

— Korán van még atyafi. Aztán innét hordja el magát. Ne ácsorogjon itt az utcasarkon, hanem menjen valamerre.

— De nem birnak a lábaim, gyöngye vagyok nagyon, — szólt az öreg alázatosan, féltéken.

— Akkor menjen a kórházba, ha beteg, — rivalt rá nyersen a rendnek buzgó öre, — és ne bitangoljon itt az utcán avval a nyikorgó lédájával.

A vén kintornás feltápáskodik, vállára veszi kintornáját, kezébe az összehajtott kintorna lábakat s megy onnét a sarokról tovább.

Lábai alig birják. Meg-megáll. Eszébe jutnak a rendőr durva szavai. »Menjen a kórházba!«

— Talán jó is volna, — gondolja magában. De aztán eszébe jut a kintornája.

— Nem, nem hagylak el egyetlen barátom, vigasztalóm!

Pedig ugyancsak nem sokat veszítene vele

az öreg, mert vén butor már a kintornája. A hangja is már olyan rekedtes, hektikás, mint a vén emberé. Dehát együtt öregedtek meg, — megbecsülik egymást.

— Nem hagylak el, nem, nem! — mondja még egyszer az öreg s aztán befordul egy mellék utcába. Lassan megy előre. Egyszerre valami gyöngye, fájó nyöszörgést hall. Körülnéz s ott látja maga előtt a szegény kis nyomdász leányt.

Sietni kezd az öreg, de öreg lábai nem birják. Megbotlik s a mint elesik, kintornája oda ütődik egy kiálló sarok köbe s ketté reped. Az öreg látja a tönkre ment »jó barátot.« De most nem ér rá vele foglalkozni. A beteg leányhoz megy előbb.

Nagy nehezen fölemeli s úgy vonszolja be gyöngéd, remegő kézzel az egyik közeli házba. Ott aztán magához térítik a leányt.

A vén ember meg visszamegy a kintornájához. Nézi, nézi sokáig. Ránczos, fakó arcát könnyek szántják végig. Letérdel az összetört kintorna mellé. Fölszedi, kezébe veszi minden darabját s végig csókolja, mint egy szerető anya becézett gyermekét.

Aztán feláll. Mégegyszer végignézi régi barátját s aztán még mindig könnyezőve morgog valamit.

— Most már mehetek, — a kórházba. S megindul lassu, fáradt, bizonytalan lépésekkel.

Az elnök szerint ez a határozat aligha szükséges, mert az interpellációkra előbb is kerülhet sor.

Molnár Antal bemutatja a gazdasági bizottság jelentését.

Az 1899. XV. t.-cz. 98-ik szakaszának kiterjesztéséről szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása következik. Megtörtént, amire az összehírdetlenségi bizottság egy tagjának a megválasztására került a sor.

A névszerinti szavazás mintegy 20 percet vett igénybe. Eredménye az, hogy **Angyal** Józsefet választák meg 113 szavazattal. **Angyal** József nyomban letette az esküt.

A szavazás után a pestis elleni védekezés tárgyában 1897. márcz. 19. Velenczében kötött nemzetközi egyezményt becikkelyező törvényjavaslat kiegészítése iránt a belügyminiszter előterjesztését fogadták el vita nélkül.

Ruffy Pál előadó a községi közigazgatási tanfolyamokról szóló törvényjavaslatot ismerteti.

Endrey Gyula a függetlenségi párt álláspontját fejt ki.

Elfogadják a javaslatot, mert emeli a községi kar tekintélyét, de elfogadják azért is, mivel ez talán a mai közigazgatási állapotokon segíteni fog, mert bizony a mostani viszonyok e téren tarthatatlanok. A közigazgatás reformjánál ők az önkormányzat hívei és mivel ez a javaslat ebbe nem ütközik, azért e tekintetben is elfogadható a javaslat. A jegyzői kart nem volna szabad annyira tulerhelni, az u. n. mellékmuunkálatokat mind le kellene venni a várlairól.

Rakovszky István: Az anyakönyvezést is.

Endrey Gyula: A javaslatot általánosságban elfogadja (Helyeslés.)

Szell Kálmán: Ez a javaslat szakképzett egyének neveléséről gondoskodik. De nem akar prejudikálni a közigazgatás általános reformjának. Felszólaló képviselő ur azt az észrevételt tette, hogy itt igen sok van a rendeletekre hagyva. Ezeket a rendeleteket fel kellett venni a javaslatba. Az az érv, hogy hiánya e javaslatnak az, hogy a tanterv nincs benn, nem állhat meg, mert a törvényhozás soha sem foglalkozott egy intézet fellállításával és a tanterv megállapításával. A tanítás főleg gyakorlati uton történik és gondoskodni fogok ilyen szakorokról és majd utána látom őket, hogy világosan és szabatosan adják elő a tantárgyakat. Kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés.)

A miniszterelnök felvilágosításai után a Ház nagy szótöbbséggel megszavazta általánosságban a javaslatot.

A részletes tárgyalás során **Horánszky** Nándor benyújtotta azt az előre jelzett indítványát, hogy a jegyzői tanfolyamokra csak azok mehessenek, a kik letették az érettségi vizsgálatot. **Horánszky** szerint nem jogos az az aggodalom, hogy ez a megszorítás az alkalmas elemeket el fogja riasztani a közigazgatási pályától, mert a kik már túl vannak a maturán, azok inkább a diplomás pályára fognak menni. Nézete szerint ennél a szempontnál sokkal fontosabb az, hogy a jegyzői pályára készülőknek meg legyen a szükséges előképzettségük.

Kéri indítványa elfogadását.

Szell Kálmán miniszterelnök beismerte, hogy a kérdés mellett és ellen sok érv szól. Mintán az nem elvi, hanem szakkérdés, nem foglal állást a maga részéről, mert nem tudná ellenezni, sem elfogadásra ajánlani jó lélekkel az indítványt.

Ezeknek megfelelőleg nyílt kérdésnek jelenti ki ezt az indítványt s a Ház határozatának tartja fenn a döntést.

Gulner Gyula nem helyesli az indítványt, a mely lerontja ennek a javaslatnak czélszerű intézkedését.

Jágics József, **Rátkay** László, **Thaly** Kálmán szölkak ezután az indítványhoz.

Szell Kálmán miniszterelnök újabb felszólalása után a Ház elvetette **Horánszky** indítványát és a jegyzői tanfolyamról szóló javaslatot részleteiben is elfogadta.

A napirend egyéb tárgyait péntekre tették át.

Ezután 5 perc szünet következett.

Szünet után

az interpellációkra került a sor.

Zmeskál Zoltán interpellációja a következőképen hangzik:

Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy a trencsén-megyei Ochodnyicza község körjegyzője a kataszteri iveket meghamisítván, az országgyűlési képviselőválasztások ez idei összeírása alkalmával egy olyan telkesgazda birtokát mutatta ki hat kataszteri holdban, kinek birtoka 13 kataszteri holdat tesz ki és hogy ennek következtében 70 polgár lett választási jogosultságától törvényellenesen előre megfontolt szándékkal megrabolva?

Ha pedig van a miniszter urnak erről tudomása, szándékozik-e a magyar királyi Curia végzése és annak indokai alapján is saját hatáskörében intézkedni, hogy az illető körjegyző ellen megindított fegyelmi eljárás a legrövidebb záros határidő alatt befejezést nyerjen és azután nevezett hivatalos okirat hamisító ellen a büntető eljárás is hivatalból megindíttassék.

Kossuth Ferencz interpellációja következőképen hangzik:

1. Van-e tudomása a t. miniszterelnök urnak arról, hogy a monarchia közös haderejének egy kis töredéke alkalmaztatott a kínai zavargások elfojtására?

2. Van-e valami kötelező megállapodás az érdekelt hatalmak közt az alkalmazandó haderők arányára vonatkozólag?

3. Van-e biztosítéka a külügyi kormánynak, hogy Oroszország, mely a legnagyobb haderővel lépett fel, nem hódításra czéloz, a mi, tekintve más európai hatalmak nagyobb foku érdekeit, európai komplikációra vezethetne, tehát Magyarországot is érdekelhetné?

4. Szándékozik-e odahatni, hogy Ausztria és Magyarország ne vonatnának bele oly akcióba, a melyben esetleg tovább sodorhatnák a zászló becsületéért, a mi Magyarországnak csak áldozatába kerülne, de semmi hasznot sem hozhatna?

Rátkay László interpellációja a **Kossuth** szobor ügyében a következő:

Tekintettel arra, hogy a gyűjtési alapokat legfelső fokon a belügyminiszter ellenőrzi és ő köteles gondoskodni arról is, hogy az egybegyűjtött összeg minél előbb czéljaira legyen fordítva, kérdem a belügyminiszter urat, hajlandó-e intézkedni az iránt, hogy Budapest főváros, mint **Kossuth** Lajos szobrára és siremlékére gyűjtött alap ezidő szerinti kezelője, minél előbb teljesítse az adakozók óhaját?

Elnök: Az interpellációkat közölni fogja a belügyminiszterrel.

Ezzel az ülés véget ért.

Bánffy tósztja a Házban.

Budapest, jun. 13. (Saj. tud. táv.)
A képviselőház ülésének végén **Rakovszky** István imtézett interpellációt **Wlassics** Gyula miniszterhez **Bánffy** Dezső báró kolozsvári beszédje ügyében. Nyílt választ követelt a minisztertől a kérdésre: Igaz-e, hogy a kormány a protestánsok jogait meg akarja nyirbálni?

(Felkiáltások jobbról: Nem igaz!) Ha nem igaz, akkor nyíltan kijelenti, hogy **Bánffy** a keresztconkitásnál is aljasabb dolgot követett el.

Wlassics Gyula azt mondja, hogy nincs tudomása **Bánffy** tósztjáról s különben is furcsának találja, ha más tósztokért is felelősségre akarnák vonni a minisztereket. A kormány egyformán jár el katolikusokkal és protestánsokkal szemben egyaránt. (Ellentmondás a néppárton). **Bánffy** tósztját, ha az elmondott, csak a túlzott aggodalom szüleményének tartja, de **Rakovszky** egyenlenséget szító törekvését (!) határozottan elítéli.

Rakovszky István: Ugy látszik, volt főnöke iránt géneben van!

Wlassics élesen visszavágott, mire **Rakovszky** csak annyit jegyzett meg: Ezért majd másutt veszek elégtételt!

Ülés után **Wlassics** a miniszteri szobába ment, hová **Rakovszky** csakhamar elküldte segédeit, **Bolgár** Ferenczet és **Szabó** Istvánt, hogy a minisztertől elégtételt kérjenek. Kölcsönös magyarázatok után kiderült, hogy az éles szóvitát *félreértés okozta*. Ezzel az ügyet sikerült békésen elintézni.

A trónörökös utmutatása.

Ferencz Ferdinánd főherczeg, a kit trónörökösnek tekintünk, nemcsak a pragmatica sanctio rendelkezései szerint, hanem mert maga is határozott jelelt adja trónörökösi minőségének, a napokban rendkívül figyelemre méltó beszédet tartott.

Egyebek között ezeket mondá:

»Ugy vélekedem — utazásaim alatt szerzett tapasztalásaim alapján — hogy gazdasági tevékenységünket a világpiacz eseményeivel való érintkezés útján bővitenünk, másrészt erősíteniünk és izmosítanunk is kell, hogy nagyobb nyomatékkel vehessünk részt az általános versenyben. A gazdasági viszonyok szerencsés fellendülésének természetes feltételei nálunk épp úgy megvannak, mint máshol; de mindenesetre sok rejtett kincset kell még fölébreszteni. Egy dologra van azonban mindenekelőtt szükség s ez az, hogy mindazok a tényezők, a melyek gazdasági érdekeink ápolásában közremunkálni hivatottak, ettől a komoly kötelességtől áthatva, egyetértően, egymást kiegészítve és támogatva, közreműködjenek abban, hogy a küszöbön levő gazdasági feladatok mind olyan megoldást nyerjenek, a mely úgy az egyén, mint a haza boldogulását biztosítja.«

Az örvendetes meglepetés érzelmét keltik ezek a komoly szavak, minők ritkán szoktak elhangozni főherczegek és trónörökösök szájából. Ha legfelsőbb helyen is így fogják fel a mai helyzet követelményeit, akkor van remény arra, hogy a társadalom a sok léha kérdés fessegetése helyett szintén a gazdasági ügyek felé fordítja figyelmét és tevékenységét.

A mikor azonban elismeréssel adózunk a prezuntív trónörökösnek a példanyújtásért, meg kell felelnünk a kérdésre:

hol is mondotta e programnak beillő beszédet? Fájdalom, nem Magyarországon, hanem Bécsben, a kereskedelmi Múzeumban, melynek védnöki tisztségét elvállalta. Nálunk, közvetlenül a magyarnemzethez intézve, helyén valóbb lett volna ez a figyelmeztetés. Mert odaát Ausztriában a gazdasági élet százszorta fejlettebb és intenzívebb, mint a Lajthán innen. Az osztrák kereskedelem elég szép multra tekint vissza, az ipar pedig nem apátlan anyátlan árva gyanánt lézeng, hanem művelői vannak a magas és legmagasabb uraságok között is. Ezek közismeretű tények s ha a trónörökös ennek daczára szükségét látja, hogy buzdító szavakat intézzen az osztrák társadalom minden rétegéhez az együttes munkálkodásra, ebből világosan kitűnik, mily halaszthatatlan az erők koncentrációja a fenyegető világversenyyel szemben.

De bár idegen földön lépett a trón leendő ura a gazdasági akció élére, figyelmeztető szavait nekünk is meg kell hallanunk. Sőt még többet megszívlelhetünk belőle, mint osztrák szomszédaink.

Mert hol van, a legtávolabbi Keletet kivéve, több rejtett természeti és gazdasági kincs, mint Magyarországon s hol szunyad több erő, mint a magyar nemzetben. Amazokat kiaknázni, ezt felébreszteni csak e század derekán kezdte meg gr. Széchenyi István. Méltó utóda mostanáig még nem akadt. A nemzet maga tesped, a mi történt a gazdasági élet előbbvitelére, azt maga az állam kezdeményezte s egyes kormányférfiak buzgalma juttatta némi sikerhez. A társadalom ellenben a gazdasági kérdésekkel szemben csak oly közönyös és ép oly praktikuláris felfogásu, mint volt Széchenyi idejében. Résztlenül nézi úgy a kereskedelem, mint az ipar vergődését. Magán ügynek tekinti országos érdek helyett.

A trónörökös beszédéből kihangzik az intés, hogy minden osztály vállvetve iparkodjék a gazdasági feladatok megoldására. Tehát a gazda épp úgy erre szentelje erejét, mint a kereskedő és iparos. Ne legyen csak egy végcél: az ország gazdasági megerősítése.

Odaát meg lesz az eredmény, mert öntudatos társadalomnak maga a trónörökös a vezetője. Ki fogja azonban nálunk áthidalni az ellentéteket és a szunyadó erőket, ha fölébredtek, egyesíteni? Nemzeti öntudat, hol késela homályban?

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Nagyvárad város törvényhatósága, a mai ünnep miatt holnap, pénteken délután fogja e havi rendes közgyűlését megtartani.

Egy délután nem tárgyalhatják le az egész tárgysorozatot, annál inkább, mert néhány fontos ügyet is felvettek az elintézendők közzé.

Ilyen a villamos vasut ügye, a katonatisztek lakbérosztályozása.

A tárgysorozat a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának folyó évi június hó 15-én esetleg következő napjain mindenkor délután 3 órakor tartandó rendes ülésén a következő ügyek foglalkoztatni.

1. Polgármester havi jelentése.
2. M. kir. belügyminiszter ur leirata a köztérek és parkok fenntartására a polgári lövészetekkel kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.

3. U. annak leirata az agyag és gypföld kiaknázására alkotott szabályrendelet jóváhagyása tárgyában.

4. U. annak leirata a Somogyi Károly színigazgatóval kötött szerződés 10 pontjának érvényre emelése tárgyában.

5. A tanács előterjesztése a házi pénztár s a házi pénztárban kezelt alapok és alapítványok tárgyalása, elfogadása s kormányhatósági jóváhagyás végett leendő felterjesztése iránt.

6. U. annak javaslata özv. Rimler Károlyné köztér vételi ügyében.

7. U. annak javaslata a katonai élelmezési raktár céljaira szükséges nagyobb terület átadása iránt.

8. U. annak javaslata Molnár János köztér vételi ügyében.

9. U. annak javaslata a Páris-patak hidjának kiszélesítése céljából szükséges közterület megvétel iránt.

10. U. annak előterjesztése a városház építése tárgyában.

11. U. annak előterjesztése a katonai beszállásolásra alkotott szabályrendelet tárgyában.

12. U. annak javaslata a színház elnevezése tárgyában.

13. U. annak javaslata a színház környékének rendezése s a Fő-utca burkolása tárgyában.

14. U. annak előterjesztése a községi iskolák 1900/1901 évi költségvetése s az iskolaszékek ezzel kapcsolatos a községi iskolák fejlesztését s gazdasági ismétlő iskolák felállítását célzó javaslata felett.

15. U. annak javaslata a »Fehér Kereszt« orsz. lelencház nagyváradai fiókjának helyiség és beruházási költségek megszavazása iránti kérelme tárgyában.

16. U. az a járványkórházi és fertőtlenítési szabályrendeletet a miniszteri leiratban kívánt szövegezéssel heterjeszti.

17. U. annak jelentése a butorok és szerelvények című költségvetési fejezetnél szükséges póthitel megszavazása iránt.

18. U. annak javaslata Kolliner D. és fia cégnek az általa bérelt boltnak árverésen leendő kiadatása iránti kérelme tárgyában.

19. U. annak javaslata a vásárokon összevásárolt sertéseknek 10 napi megfigyelés utáni szállíthatása iránt intézendő felirat tárgyában.

20. U. annak javaslata Tóth Imre nyug. közs. tanító milleniumi pótlék s nyugdíj kiegészítés iránti kérvénye tárgyában.

21. U. az a katonai élelmezési raktár céljára átengedett közterületre kötött szerződést jóváhagyás végett bemutatja.

22. U. az Rákosi Ferenc és neje köztérvételi szerződését bemutatja.

23. U. annak javaslata a párisi kiállításra küldendő két iparos részére az ipartestület által kért 800 korona megszavazása iránt.

24. U. annak javaslata Munkácsy Mihály emlékére szegény képző művészek segélyezésére létesítendő alaphoz 200 koronával leendő járulás iránt.

25. U. annak jelentése a községi iskolaszék újbóli megalakítása iránt.

26. Polgármester jelentése a Győrött tartott városi kongresszus eredményéről.

27. U. annak indítványa városunk gyár-iparának fejlesztése érdekében szakbizottság kiküldése iránt.

28. Polgármester előterjesztése az esküdtképes egyének alaprajstroma ellen beadott felszólamlások és észrevételek elbírálására alakítandó bizottságba 6 bizalmi férfi választása iránt.

29. U. annak jelentése a Marossy Károly közs. bírósági végrehajtó elleni fegyelmi vizsgálat eredményéről.

30. Özv. Koszta Tivadarné és Szilágyi Jánosné földbérlet átruházási ügye.

31. Szántai Imre és Pankolics Károly hason tárgyú kérelme.

32. Grenó István rendőrtizedes felebbezése korábban eltöltött szolgálati idejének a nyugdíjba való beszámítása iránt.

33. Kecskemét város átírata a Sándor István ottani aljegyző által szerkesztett »Városok« című szaklap támogatása iránt.

34. Ragány János fős.ámvevő 6 heti, 35. Mátray György számtiszt 3 havi szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

Miről midőn a törvényhatóság t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyben tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a városház tanácstermében kitéve lesznek és bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1900. június hó 13-án.

Komlóssy József,
t. b. főjegyző.

Polgármester jelentései.

Dr. Bulyovszky József polgármester a törvényhatósági bizottság előtt a következő jelentéseket terjesztette elő:

A győri kongresszusról.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A f. évi május hó 10-ik napján 153—5109 kgy. szám alatt kelt közgyűlési határozathoz képest Győr sz. k. város meghívása folytán a törv. hat. városok orsz. értekezletén a múlt hó 28. és következő napjain részt vevén, van szerencsém a tek. törv. hat. bizottságnak bejelenteni, hogy a két napig tartó tárgyaláson a magyarországi törv. hat. városok képviselői egy város kivételével teljes számmal jelentek meg és a tárgyaláson letárgyaltuk azon javaslatokat, a melyeket Győr város közgyűlése által választott előadók az orsz. értekezlet elé terjesztettek.

A tárgyaláson igyekeztem részint indítványokkal, részint a vitában részvétellel a város érdekeinek előmozdítására, a melynek eredménye is lett, a mennyiben még a tek. közgyűlés előtt a múlt évben felvetett általános házbéradók eltörlésére vonatkozó indítványom elfogadtatott.

Más részről az orsz. értekezleten többképviselet által hangoztatott annak szüksége, hogy az orsz. értekezlet állandósíttassék s minthogy ezen állandósítással az orsz. értekezlet komolyságát és eredményét kockáztatva láttam, azon indítványt is terjesztettem elő, hogy a folytonos összejövetel mellőzésével egy albizottság ruháztassék fel azon joggal, hogy ezen bizottság éber figyelemmel kísérje a városokat illető törvényhozást s részletesen kimutatva panaszainak jogosult voltát, a bizottság igyekezzék az elfogadott javaslatok kibővítésével jogos kívánságaikat a törvényhozás elé terjeszteni.

Ezekben röviden beszámolva, kérem jelentésem tudomásul vételét.

A Fehér Kereszt lelencházról.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A »Fehér Kereszt« országos lelencház nagyváradai fiókja a f. évi április hó 22-ik napján szabályszerűen megalakulván s ezen megalakulás folytán az 1898. évi XXI. t.-cz. és ezen törvényt életbeléptető belügyminiszteri rendelet szerint működésünk biztosítva lévén, még arra is tekintettel, hogy a »Fehér Kereszt« központi egyesület miniszterileg jóváhagyott szabályzata szerint működésünkhöz egy nem nagy helyiség és hatezer koronát meg nem haladó egyszer s mindenkor berendezés lesz szükséges, de mely beruházási költségek ez idő szerint rendelkezésünkre nem állanak, azon tiszteletteljes kérelemmel járunk Nagyvárad város tek. törvényhatósági bizottságához, hogy a kezelése alatt levő milleniumi lelencház alaphoz a fentebb jelzett összegnek megfelelő segélyt ren-

delkezésünkre bocsájtani s egyesületünk működésének megkezdését ezzel lehetővé tenni méltóztassék.

A gyáripár fejlesztése.

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

A győri városi országos értekezlet alkalmából, arra figyelemmel, hogy hazánk nevezetesebb városainak megtekintésével tapasztalataim bővülni fognak, a felső magyarországi s dunántúli fejlődöttebb városokat, Győrön kívül, nevezetesen Pozsony, Sopron és Szombathelyt meglátogattam. Ezen tanulmányutam eredményét hosszas lenne itt felsorolnom, erre alkalmasabb ut az lesz, ha városunk fejlődési meneténél a hasznos tapasztaltakat érvényesíteni fogjuk. De ezuttal is ki kell emelnem, hogy Pozsony a régi koronázó város nemcsak fővárosi jellegével, kiváló intézeteinek szépségével, gondos, mindenre kiterjedő tisztaságával és jó kövezeteivel a lehető legkellemesebb benyomást teszi a szemlélőre, de ennek dacára e szép város is szenved a legtöbb egészségügyi kellek hiányában, tudniillik nincs általános csatornázása és köztisztviselő. Sopron város természetesen Pozsonynyal nem versenyezhet, de már véglegesen megoldott városháza a kitűnően működő Körtig-féle igen takarékos vízfűtő rendszerrel, valamint a villaszerű építkezési rend megállapításával a szakértő figyelmét igen alkalmas lekötöni. Ellenben gyári és kövezése Pozsonynyal nem versenyezhet.

Győr városának ez idő szerint legnagyobb nevezetesség az új városháza, mindenesetre megérdemli a tanulmányozást, mely városház főhomlokzata a mi városunk által hirdetett s megvásárolt városházi tervekből, ugyanazon tervező műépítész által lett átültetve.

Mindezen városok érdekes képét nyújtják a fokozatos fejlődésnek, melynek bírálásába e helyen nem bocsátkozhatom; de ezen városok közül különösen ki kell emelnem a legmodernebb intézményekkel már is ellátott Szombathely rendezett tanácsú várost. Ezen alig husz ezer lakost számláló város már teljesen készen van mindazon fontos egészségügyi és forgalmi intézményekkel, melyek egy nagy vidéki központ alakulásának főfeltételei.

Kifogástalanul működő vízvezeték, csatornázás az egész város jelenlegi és már megállapított szabályozás tervei és kövezési programja nemcsak megállapítva, hanem az új sugár-utak a paloták kivételével teljesen aszfalt dupléval készen várják az építendő palotákat, melyek közül a közérdeknek helye nemcsak kijelölve, hanem a tervek, mint pl. a színház, a nagy városi vendéglő s vígadó tervei kidolgozás alatt állnak.

A külvárosi utcák, 14 ép most rendeztetnek illetve láttatnak el bazalt makadam burkolattal egy a város tulajdonát képező 11 tonnás (110 méter mázsa) önműködő Pol M. és fia-féle géppel melynek quadrát métere 1 frt 20 krba kerül. A belváros 12 előkelő utcái járdák aszfalttal és a közlekedési utak pedig aszfalt dupléval láttatnak el, mely munkálatokról a szerződéseket be is szereztem.

E város kövezési programjának logikus voltát az is igazolja, hogy a Máthauseni gránátot csak is egy a legforgalmasabb utcájára szoritja.

Ezen már megtörtént város rendezésén kívül csaknem irigylendő helyzetben van Szombathely városa a polgárság és lakosság foglalkozásainak megfelelő nagy gyáraival. A várost ugyanis nem földműves lakosok, hanem nagy részben iparosok lakják.

A földbirtok nagybirtokosok kezében van. Hasonló helyzet a miénkhez. Ennek dacára látjuk a sok, a várostól kellő távolságban levő nagy gyárakat, vagon-gyárt, pamut-fonó szövő és festő gyárt hatszáz női szegény leány és asszony munkással, melynek szövőszékei már a hatszázat meghaladják, hol ép ama pamut szövetek gyártatnak, melyek a nép szükségletét fedezik. A disznóhus, sonka stb füstölő és conserv-gyár a maga speciálisában, mely nagy belföldi a nyomort megszüntető működésében az ugynevezett frankfurtal versenyez, sőt annak is szállít. A bensin-motor-gyár és vasöntőde, mely hivatalosan van a külföldi hasonló gyár produktumait kiszorítani stb. Mindezek az alkotások már előre jelzik ama szép jövőt, mely e nem nagy terjedelmű Vasmegeye székhelyét képező

vidéki városra vár, mely alkotások annál inkább dicsérendők, mivel ezeket előzőleg a város a kaszárnyák s katonaság elhelyezéséről szinte gondoskodott, de nem állott meg ennél mint mi, hanem megteremtette a gyár-iparát is, a kisiparosok és azok szegény családjainak megélhetése és a hazai ipar fellendülése végett.

Ezen röviden felsorolt ismeretek s tapasztalatok arra készítettek, hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság elé városunk fejlődésére horderővel bíró indítványt tegyek.

Mondja ki a tek. törvényhatósági bizottság, hogy városunk további jövő fejlődését a kisiparosaink érdekével ellentétben nem levő gyáripár élesztésére irányítja s ennek mielőbbi sikeresítése végett a törvényhatósági bizottság kebeléből egy szűkebb körű szakbizottságot oly felhatalmazással biz meg, hogy ezen bizottság az 1899. évi XLIX. t.-cz. által is aktuálisá tett gyáripár fejlesztését és létesítését sürgős tanulmány tárgyává tegye, ez uton a helyi viszonyoknak megfelelő és a polgárság érdekeivel nem ellentétes gyárak iránt a szükséges lépéseket tegye meg. Amennyiben ezen szakbizottság céljának elérésére szükségesnek tartja, hogy esetleg küldöttségileg felsőbb helyen is kérelmezni lesz szükséges, városunk fejlődését oly melegen támogató és mindenkor szíven viselő főispánunk Ó Méltóságát közreműködésre szinte kérje fel s eljárásáról a tek. közgyűlésnek jelentést tegyen.

Kelt Nagyváradon, 1900. június 11.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester.

UJDONSAGOK.

Urnap.

Egyik legnagyobb ünnepét üli ma a katolikus egyház. Nyilvános vallomást tesz hitéről, mely Jézus isteni szaván alapszik, melyért vértanui halált szenvedtek az első századok keresztényei, mely legdrágább kincsét képezte mindenkori és képezi ma is. Megvallja hitét az Oltáriszentségben, melyet diadallal, fényvel hordoz körül. Urnapja egyttal a királyi család fogadalmi ünnepe, melyet kiváló áhitattal tart meg. Ma a székesegyházban 8 órakor kezdődik az ünnepélyes nagymise, melyet dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök fog végezni a káptalan és a központi papság s a növendékpapok segédletével. Mise után Fetser Antal kanonok predikál. Utána megindul a fényes körmenet a négy sátorhoz, melyek közül kettő a káptalan-soron, egy a püspöki kert előtt és egy a püspöki palota kapujában van felállítva. A körmenetet kíséri a katonazene és a megerősített 50 tagú székesegyházi énekkar. A püspök a négy sátornál áldást oszt a szentséggel, mire a katonaság diszlóvást ad. Az ünnepen részt vesznek a katonaságon kívül az állami, megyei és városi hatóságok képviselői.

Az ének- és zenekar a következő egyházi darabokat adja elő az ünnepi istentiszteleten:

Kersch: Ecce Sacerdos.
Zangl: Missa Solemn. in g-moll.
Kersch: Panis angeisicus.
Cherubini: O salutaris hostia.
Zsaskovszky: Te Deum.
Beleznav: Genitori.

A bibornok-püspök ünnepi ebédjén a katonazenekar a következő darabokat fogja előadni:

1. *Wagner:* Nyitány Rienzi operából.
2. *Rosas:* Hullámok felett. Keringő.
3. *Gounod:* Zamora adója operából.
4. *Kienzl:* Boldogok, kik az igazságért. A bibliás ember cz. operából.
5. *Ziehrer:* Hadi szálláson. Polka.
6. *Verdi:* Finali a Traviata operából.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

* **A kir. tábla építése.** A kir. tábla épületének kibővítésével gyorsan haladnak; már tető alá került az épület. A városi tanács most proponálja, hogy az építés ellenőrzésével egy felügyelő bizottságot bizzanak meg. Ennek tagjai *Komlóssy József* tanácsnok, *Száhländer Károly*, *Pekanovits Imre*, *Dús László*, *Busch Dávid*, és *Ragány János* lesz.

* **Szigligeti Színház.** Az új színház homlokzata már régen kész van és az állásokat még sem lehetett elbontani, mivel a színház feliratának szövegére nézve nem tudtak megállapodásra jönni. Egyik rész **Szigligeti Színház**, a másik **Városi Színház** nevet óhajt a színház homlokzatára kiírtni. A holnapi közgyűlés elé a városi tanács olyan javaslatot terjeszt, hogy a színházat **Szigligeti Színház**-nak nevezzék el.

* **Kinevezés.** Örömmel vettük tudomásul, hogy *Soós Károly*, soproni állam állatorvos, a ki számos éven át Nagyváradon is tartózkodott s szinpatikus tagja volt a társadalmunknak, székhelyen állami **főállatorvossá** kineveztetett. Gratulálunk!

* **A villamos vasut engedélyezése.** A villamos vasut ügye megint kátyuba fog jutni. Idestova eltelik június hónap s az engedélyt még mindig nem kapta meg a közúti vasutársaság az építésre. A városi tanács azt javasolja most a holnapi városi közgyűlésnek, hogy írjon fel a kereskedelmi miniszterhez s kérje az engedély mielőbbi megadását. A belügyminiszterhez szintén felírnak, kérve az építési engedély mielőbbi kieszközölését. Nagyváradra nemcsak forgalmi szempontból fontos a villamos vasut mielőbbi kiépítése, hanem a 126,000 frt kamatai is be vannak véve a költségvetésbe s ennek félévi részétől már is elesett a városi pénztár.

* **A város páholya.** A nagyvárad új színházban egy városi páholyt akart a szinügyi bizottság fenntartani, arra a célra, hogy a város vendégeit ebben lássa szívesen a város. A törvényhatósági bizottság azonban a szinigazgatóra való tekintettel, lemondott erről az ingyen páholyról. Dr. *Hoványi Gyula*, *Mezey Mihály* és még több törvényhatósági tag megfélebbezte a közgyűlés ezen határozatát s a miniszter helyt adott a felebbezésnek s így lesz a városnak ingyen páholya.

* **A honvéd gyalogsági laktanya.** Az új honvéd gyalogsági laktanya építésére Nagyvárad városa készséggel bocsátotta át a honvéd kincstár tulajdonában a szükséges földterületet. Az építkezés megkezdése azonban mindjobban késik s olyan hírek keringenek, hogy elállott az építéstől a honvédelmi miniszter. Nagyvárad város tanácsa most megkereste a honvéd minisztert az iránt, hogy az építés megkezdéséről értesítse a várost.

* **A katonák lakbér osztályozása.** Nagyvárad eddig a kormány elég mostohán bánt. A katonai lakberek tekintetében is elég sérelmes az Nagyvárad városára, hogy III. osztályba van sorozva, holott sokkal kisebb, olcsóbb városok élvezik a II. osztályzatot. A tanács elterjesztést tesz a holnapi közgyűléshez, a mely szerint írjon fel a város közgyűlése a miniszterhez Nagyváradnak a katonai lakbereknek a II. osztályba leendő sorozása iránt. Vajjon lesz-e eredménye.

* **Bokréta ünnepély.** A nagyvárad jótékonyintézetek egyik legkiválóbbika: a Szent Lászlóról nevezett koldusápoló intézet és gyermekek menedékház egyesület nagypereczes-utcai telkén díszes emeletes palotát épített s *Sztarill* Ferencz vállalkozó már annyira haladt az építkezéssel, hogy tegnap megtartottak a bokréta ünnepélyt. Az épület igen impozáns lesz s egyike Nagyvárad legszebb épületeinek. A bokréta ünnepély alkalmából *Palotay* László kanonok elnök szép kendőket vásárolt s borral látta el a 150 munkást, míg *Sztarill* Ferencz építész az uzsonnáról gondoskodott. A feldíszített homlokzatnál az álláson gyűltek össze a munkások, míg alant jelen volt az elnökön kívül dr. *Hoványi* Gyula, *Bereczky* Géza, *Körffy* Károly, *Sztarill* Ferencz stb. Előbb a munkások elénekelték a Hymnuszt, majd előlépett *Tömpe* F. kőműves s felköszöntötte dr. *Schlauch* bíbornokot, az előjárókat, az irgalmas nővéreket, *Vinkler* József vál. püspököt, *Palotay* László kanonokot, úgy is mint az egylet elnökét. Utánna *Pistey* József éltette *Sztarill* Ferencz építést és az építetőköt. Az üdvözlések után *Palotay* László elnök a munkások közzé ment s szép beszédet intézett hozzájuk, a melyben kívánta, hogy minden baj és szerencsétlenség nélkül fejezhessék be az építkezést. A csinos beszéd igen jó hatással volt a munkásokra, akik zajosan megéljenezték *Palotay* László kanonokot. Ezután kezdetét vette a vigasság.

* **Veres társulata Püspök-fürdőben.** *Veres* Sándor szép dalestélyeiről már többször szövegtünk s a közönség figyelmét már többször felhívtuk, hogy a derék társulatot pártfogolja. Fájdalom, szavunk visszhangra nem talált! A nagyvárad nagy közönség nem vesz részt, mellőzi a társulatot! — Mégis furcsa, hogy Nagyváradon egy orfeum izléstelen, erkölcsstelen, pikáns előadásaival hónapokon át tud existálni, míg egy magyar daltársulat pár napon át is a legnagyobb zavarokkal kénytelen küzdeni és tendődni. Szomorú képe ez Nagyváradnak, mert a magyar nótának még külföldön is nagyobb értéke van, mint Nagyváradon. — A társulat, mint hallottuk, ma esütörtökön délután a *Püspök-fürdőben* tart előadást válogatott műsorral s mi újból csak ajánlani tudjuk a magyar közönségnek.

* **Elhunyt nagybirtokos.** *Szlávy* Ferencz kenézi nagybirtokos kedden d. u. meghalt, ma délután temetik. Ős magyar jellem volt. Birtokát nagy gonddal kezelte és megnégyszerezte. Két gyermeke van, *Szlávy* József fia és *Cseley* Gyula honv. főhadnagy a leánya. A temetésre városunkból is igen sokan fognak ki utazni a családi birtokra.

* **Párbajok Majláth püspök miatt.** *Majláth* Gusztáv Károly gróf, erdélyi rk. püspök május hónap elején hat heti bérmauttra indult Udvarhely és Csikvármegyékbe. Udvarhelyről jelentik, hogy az erdélyi püspök főpásztori utja egész sereg lovagias ügyre szolgáltatott okot. A püspököt ugyanis Székely-Udvarhelyre érkezése alkalmával hivatalosan is fogadták s a város nevében *Gyarmati* Dezső dr. polgármester üdvözölte, a ki protestáns ember. A polgármester beszédjében a püspök környezete leccskéztető tendenciát látott s azt magyarázta ki belőle, hogy a polgármester a bérmautban a felekezeti béke veszedelmét látja. Emiatt azután a helyi lapokban megtámadták a polgármestert. A polgármester a támadásokra, egyik fővárosi estilapban, elég tárgyilagosan felelt. Feleletének hatásával azonban, úgy látszik nem elégedett meg, hanem szabadságot vett és homoród-szentpáli birtokára vonult, ahonnan *Falusi levél* czímen ugyanabban az esti lapban heves támadást intézett Udvarhely megye összes

vezetőférfiai ellen vallásfelekezeti vagy politikai pártállásukra való tekintet nélkül. Így támadja *Török* Albert volt, *Hollaki* Artur jelenlegi főispánokat. *Ugron* Gábor és *Ugron* János országgyűlési képviselőket stb. stb. A támadásban Gyarmati olyan kifejezéseket használ, melyek miatt a megtámadottak közül már eddig négyen kihivatták.

* **Lelőtt rendőr.** *Szegedi* Sándor 1379. számú rendőr ma hajnalban észrevette, hogy a Délibáb-utczában lévő zsidó árvaház kerítésén valaki bemászik. Utána ugrott, mire az illető ismét kiugrott a kertből. A rendőr üldözőbe vette és hosszú hajszá után sikerült a kétes existenciájú embert a segítségére jött 1500-as számú rendőrrel elfogni. A két rendőr a Bajza-és *Kmety*-utczákön át kísérte az elfogott embert a kerületi kapitányság felé. Bajza-utca sarkán az egyik ember elvált társától, miután az elfogott ember csendesen viselkedett. Alig haladtak azonban 50—60 lépésnyire, a mikor az ismeretlen ember revolvert rántott elő s azzal az öt kísérő *Szegedi* Sándor rendőrré lött. A golyó a rendőr alkapszába hatolt s a következő pillanatban eszmélelenül rogyott össze. A merénylő ekkor fatásnak eredt, a közönség azonban a *Bulyovszky*-utczában elfogta s kötözve vitték be a kerületi kapitányságra. A rendőrségen kitűnt, hogy a merénylő *Selling* Pál 25 éves szabólegény, a ki a betörések és lopásokért több évi fegyházat ült már. Kihallgatása után átadják a királyi ügyészségnek. A rendőrt a mentők vitték be a kórházba.

* **1600 nekrológ Munkácsy Mihályról.** Az iparművészeti muzeumban levő képes levelezőlap kiállításban nébány napig érdekes gyűjtemény látható. Ezerhatszáz nekrológból áll a gyűjtemény, a mely mind *Munkácsy* Mihály haláláról szól. *Weigl* »Observer« című vállalatát állította össze hírlap kimetszetekből a gyűjteményt, a melyet a magyar nemzeti muzeum rendelt meg. Az összes bel- és külföldi lapok nekrológjait tartalmazza a gyűjtemény, a mely péntek délig lesz ott látható, a mikor azután átviszik a Nemzeti Muzeumba.

* **Egy gróf — négy oklevél.** Ritka tudásvágy lelkesíti *Köpsény* ifju urát, *Batthyány* László gróf doktort, akit e hónap 9-én avatott föl a bécsi egyetem az összes orvosi tudományok doktorává. A gróf jelenleg harmincz esztendősen. Elvégezte a gazdasági akadémiát, azután megszerezte a filozófiai fakultáson a doktori oklevelet, most pedig az orvosit. Ez a rendkívüli tádávány végtelen jóssággal és nagy szerénységgel egyesül benne s valósággal rajong érte mindenki, akit sorsa közelébe visz. Társaságát nem a mágnások, hanem a tudományos pályákon működők közül választja s míg a rangjebeli javarésze a löverseny és balett közt osztja föl jövedelmét, s nem törődve ezek gunyolódásával, egészen a tudománynak és humanizmusnak szenteli életét. Kastélyában meg van a fizika és kémia minden csuda eszköze, úgy, hogy a látogató nem győz bámulni. Hogy a tömérdek mindenféle masinát akadály nélkül működtethesse, letette a hatóságtól megkívánt fűtői vizsgálatot is. Megkereshetné kenyerét mint gazdatiszt, professzor orvos, csillagász, sőt mint fotográfus, zongoravirtuóz és masinista is, ha nem lenne hatalmas darab magyar föld birtokosa és a *Batthyány-Strattmann* hercegi majorátus és a vele járó hercegi cím leendő örököse. Jelenleg két orvos-doktor segítségével az orvosi praksist végzi a köpcsenyi kastélyban berendezett rendelő intézetében, természetesen ingyenesen. Gazdagon meg is ajándékozta az arra szoruló betegeket. Van is olyan tolongás nála, hogy megirigyelhetné bármelyik fővárosi professzor.

* **Az új zónatarifa.** Az államvasutak új zónatarifájának életbeléptetését július hó 1-ére tervezték, ezt a tervet azonban később elejtették s csak ugusztus 1-ére szándékozták az új tarifát behozni. Most, mint értesülünk, ez az elhatározás is meghusult s az új tarifát egyelőre levezik a napirendről. A

kereskedelmi miniszter ugyanis a május 5-ikén tartott tarifabizottsági ülésen ama aggodalmának adott kifejezést, hogy a közép- és kistávolságok tarifájának leszállításából eredő kevesletet nem pótolnák a 18., 19. és 20. zóna felemelt díjai s így a személyszállítás jövedelmezősége megcsappanna. A miniszter ezután kijelentette, hogy az államvasutaknál ugyan nemesak a pénzügyi szempontok szerint kell elbírálni a reformokat, mégis a kontemplált tarifareform oly differenciákat idézne elő, amelyek miatt egyelőre el kell halasztani a reformot. Így tehát a régi zónadíjszabás és beosztás lesz továbbra is érvényben az államvasutaknál.

* **Öngyilkos uriasszony.** *Abonyi* József doktornét, aki tegnap oly tragikus módon vetett véget életének, a rendőrség még tegnap este elvitte a törvényszéki bonczterembe. A holttest bonczolásához ma délelőtt fogtak az orvosok. Lapunk zártáig e bonczolás eredményéről hírt még kaphattunk, miután azt még nem fejezték be. Az öngyilkosság indító okáról különböző egymástól eltérő hírek kerültek forgalomba. Rosz családi életéről, titkos levelekről beszélnek, amelyet az urinő öngyilkossága előtt égetett el. *Abonyi* József doktorné hosszabb idő óta betegeskedett. Idült bélihurulja volt, ami ellen különböző szereket szedett, amelylyel igen könnyelműen bánt. A helyett, hogy orvosi előírás szerint vette volna be a szereket, dupla, sőt hármas adagot is szedett be. Férje többször figyelmeztette, hogy ez még károsabb hatással van az egészségére, a fiatal asszonyka, kinjaiban nem igen fogadta meg férje tanácsát. A gyógyszerek túlévezete, lassankint megrongálták az urinő idegrendszerét. Ideges, ingelékeny természetű lett s az utóbbi időben férje már azt tapasztalta, hogy felesége elméje kissé meghiobbant. Dr. *Abonyi*, mint a házbeliek és ismerősei állítják, mindig gyöngéd szeretettel viseltetett felesége iránt s a házaspár az utolsó perzig is a legboldogabb családi életet élt. Ki van tehát zárva, hogy családi bajok készítették volna a nőt az öngyilkosságra. Ami az elégetett titkos leveleket illeti, azok nem léteztek. Az asszony dobott ugyan papírszeleteket a tűzbe, ezek azonban háztartási feljegyzések voltak. Hogy tényleg idegrohamában követte el végzetes tettet, legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy az asszonynak módjában lett volna rögtön ölméreggel elemészteni magát, amelyhez könnyen hozzáférhetett s a melyekre férjének, mint fogorvosnak szüksége van. A méreg a műteremben lévő kis szekrényben volt, a melynek kulcsához bármely pillanatban hozzá juthatott.

* **Dankó Pista Debreczenben.** Tegnap érkezett meg a magyar nótakirály Debreczenbe s az Angol királynőben kezdte meg előadásait. Tudósítónk jelentése szerint a közönség zsufozásig megtöltötte a helyiséget s minden egyes programszámot szünni nem akaró tapsokkal jutalmazott. A lelkes fogadtatás következtében *Dankó* valószínűleg meg fogja hosszabítani debreczeni tartózkodását.

* **A búrok fellegvára.** A háboru elején az volt a hír, hogy *Johannesburg*, illetőleg *Pretória* a búrok fellegvára, az a végső pont, a hol megállhatnak s a mely egyuttal bevehetetlen is. Ugy látszik, még sem ez a két vár volt a fellegvár. Mert kardcsapás nélkül odaadták a búrok mind a kettőt az angoloknak s az új jelszó *Lydenburg* lett. Pedig ez sem az a bizonyos hely már, mert a végső pont, a melyen ki nem tudják majd rántani alóluk a földet *Zutpansberg*. A *Mogata* földnek fővárosa ez a csodálatos hely, melyet a természet valóságos bevehetetlen erődnek alkotott. A búroknak kivált hasznos pont, mert ha innen is elzavarják őket, még akkor is marad két kifelé vivő utjuk: az egyik *Limpopo* folyó mentén a *Masona*-földre, a másik porgal Kelet-Afrika malária vidéke. De a helynek az a főbece, hogy a szó szoros értelmében megközelíthetetlen. Lépten-nyomon megmászhatatlan meredek hegyek, veszedelmes szaka-

dékok és olyan ősi buja növényzet, hogy egy egész ezred hetekig elbujdoshat a nélkül, hogy bárki is a nyomára akadhatna. Nem ritkaság azonban az erdőkben a három méternyi átmérős faóriás sem. Az angoloknak a legnagyobb nehézségét az okozná, hogy nem tudnák hogyan szállítsák a hadi szerelvényeket, meg az élelmet. Vasut ide nem visz, sohasem is vitt. Országút nincsen. A mi utacska, hihetetlenül rossz és járhatatlan utacska akad, megannyi rengetegen visz át mind, a melyekben lesből halomra lövöldözhetné az ellenség az előnyomulókat. Az egyetlen utat, a mi Zutpansberg felé visz, egy hatalmas várerőd védi, a mely nem régiben épült csak föl. A körülzárolástól sem kell félniök a búroknak, mert a hegyeken számtalan bővizű forrás fakad és már is hordják e hegyben élelmikészleteiket a fellegvárba. A hegyek tetején rendkívül egészséges a levegő, de a völgyekben, kivált a forró évszakban, rettenetesen miázmas a levegő; megannyi pestis fészék ott minden völgy. Ezért bizakodnak a búrok abban, hogy minekelőtte a fellegvár megostromlására kerülhetne a sor, erősebb, hatalmasabb ellenség végez majd az angolokkal.

* **Elégedetlenkedő 48-asok.** Ugy látszik, a budapesti függetlenségi párt még sincs egészen megelégedve az egykor rettegett párt működésének mostani elposványosodásával. Legáltalában erre mutat az a budapesti hírünk, hogy az ottani függetlenségi és 48-as polgári körben nagy az elégedetlenség a jelenlegi elnök, dr. Molnár Jenő orsz. képviselő ellen. A tagok nagy része a közeledő választás alkalmával elene foglal állást és dr. Várady Károly ügyvédet, volt képviselőt léptetik fel ellenjelöltül, a kinek megválasztását bizonyosra veszik.

* **Eltűnt iparos.** Szabó Gerzson pecszent-mártoni mészáros mester a napokban eltávozott a lakásáról s azóta semmi hír nincs róla. Felesége és két gyermeke van, akik azt hiszik, hogy az eltűnt ember öngyilkosságot követett el.

* **Agyonvert korcsmáros.** Nádas község lakosait kegyetlen gyilkossági eset tartja izgalomban. Gyurcsik András odaváló korcsmároshoz tegnap éjjel négy nádas legény tért be mulatni. A legények már meglehetősen ittas állapotban voltak éjfél tájban, a mikor a korcsmáros felszólította őket a távozásra. A legények névszerint Tüdős József, Kullár Antal, Bercei Sándor és Zeke Imre nagyon felháborodtak a korcsmáros felszólításán, melyet kiutasításnak vettek. Ennélfogva kijelentették, hogy nem távoznak, hanem mulatnak tovább. A korcsmáros aztán nem sokat törődött velük, hanem szónéklül hagyta a legényeket diskurálni. Később elfogyott a bor az asztalon s a legények bort követeltek. A korcsmáros azonban nem adott bort, mire a négy legény be akart törni a söntésbe, hogy bort hozzanak. A korcsmáros utjokat álta, mire a négy legény székeket kapott fel s ezekkel úgy fejbe verték a korcsmárost, hogy eszméletlenül terült el a földön. Ezután a söntésbe talált bort kilocsolták, a sörrrel telt üvegeket pedig oda vagdalták az eszméletlen állapotban heverő Gyurcsik fejéhez, ki ennek következtében meghalt. A korcsmáros felesége a nagy lármára beakart hatolni, de a legények őt is agyonveréssel fenyegették. Mire aztán az asszony a szomszédokat fellármázta, a gyilkos legények elmenekültek. A csendőrség elfogta a gyilkosokat és átadta a bíróságnak.

* **Örült a hajón.** Nagyon izgalmas jelenet folyt le tegnap reggel az Aldunán Bériás közelében. Mint levelezőnk írja, tegnap reggel a mikor a »Száva« nevű vontató gőzös Bériás közelébe ért, az egyik uszályhajó kormányosán hirtelen kitört az örültség. Rajkovic Szvetozárnak hívják [a] szerencsétlen embert, a ki

szerbiai illetőségű és egy szerb hajós vállalat szolgálatában állott. A vontató gőzös teljes sebességgel haladt fölfelé, a mikor Rajkovic elkezdett kiabálni, hogy a hajó kötelét ereszkék el. Majd lefutott a kormánykerékről s az egyik matrót, a ki bámulva nézte a kormányos futkosást, belökte a Dunába. A matróz uszályval menekült meg. Rajkovic azután neki ment a feleségének s azt torkon ragadva fojtogatni kezdte. A nagy lármára és jajveszékésre figyelmes lett a vontató gőzös kapitánya is a ki a hajót rögtön megállította és néhány matrózzal az uszályhajóhoz eveztek, hova éppen abban a pillanatban értek a mikor Rajkovic a fojtogatástól elalélt feleségét a Dunába akarta dobni. A segítségre érkezett matrózok csak nagynehezen tudták az örült embert megfékezni, kit megkötözve átvittek a vontató gőzösrre és egy hajó kamrába helyezték el, a míg a legközelebbi kikötő állomáson elszállítása iránt intézkedtek.

Sztrájkmozgalom az állami gépgyárban.

Az állami gépgyár munkásai ismét sztrájkra készülnek. Vajkay igazgató a multheti sztrájk alkalmával megígérte a munkásoknak, hogy összes panaszait orvosolni fogják. Ennek az ígéretnek a fejébe szüntették meg a munkások a sztrájkot.

A munkások követeléseiből azonban eddig csupán egy pontot teljesítettek.

Eddig ugyanis, ha az anyagkidolgozás közben hibásnak bizonyult, a helyett másikat kellett csinálni a munkásoknak, a nélkül, hogy ezért külön díjazásra számíthattak volna. Ezt most megszüntették és a hibás anyagból készült munkák pótlását rendszeren díjazták.

A legsérelmesebb pontokat azonban nem orvosolták: sem a kovácsok, sem pedig a hidépítőik nem kapták meg a megígért bér emelését. A most megejtett fél évi leszámolásnál pedig a munkások nagyon szomorú meglepetésben részesültek.

Azt remélték ugyanis, hogy az eddig teljesített általánymunkák után legalább is 60—70 százalék jutalékot kapnak az egyes munkák díjazására kiszabott általánösszegeből. A fél-évi számolásnál aztán kiderült, hogy a munkavezetők, a kik a munkadíjakat állapítják meg, évi fizetésüknek 100—120 százalékát jutalom fejében, ellenben a munkások, a kik ezt a tőkét megszerezték és keserves munkájukkal annak gyarapításához hozzájárultak, alig 40—50 százalékot kaptak.

Hogy a munkavezetők ily óriási nagy százalékot kaptak, ez csakis a munkabérek túlságos leszorítása által volt elérhető, minek következtében a munkások oly kevés keresethez jutottak, hogy abból alig tudnak megélni.

Most már a munkások belátták, hogy az igazgatóságtól nem várhatják helyzetük javítását. Elhatározták tehát, hogy panaszukkal első sorban a pénzügyi miniszterhez, mint a kinek főnhatósága alá tartozik a gyár és kereskedelemügyi miniszterhez fordulnak. Mint-hogy pedig a munkásoknak még élénk emlékezetében van Baross Gábor miniszternek az a kijelentése, hogy a sztrájkolókkal nem áll szóba, nehogy most is úgy járjanak, elhatározták, hogy mindaddig munkában maradnak, míg miniszter ügyükben nem intézkedik.

IRODALOM.

Uránia. Ilyen czímmel új népszerű tudományos folyóiratot indított meg az »Uránia Magyar Tudományos Egyesület« Molnár Viktor közreműködésével Klupathy Jenő és legifjabb Szász Károly szerkesztése mellett. A jeles folyóiratnak most vesszük 2 füzetét. Tartalma érdekes, változatos. Az egyes cikkek a következők: Beüthy Zsolt: Munkácsy. Dr. Encz Géza: Kosmologiai tárlat. Erdélyi Pál: Magyar Minerva. Héjas Endre: Jégeső és viharágyu. Palágyi Lajos: A klasszikusok. Dr. Farkas Géza: Az alkohol szerepe szervezetünkben. D' Artagnan:

József nádor első házassága. Rózsa Zsigmond: A fagyos szentekről. Lyka Károly: Művészeti krónika. Munkácsy szobája Eendenichben. A csillagos ég. — A folyóirat évenként 10-szer jelenik meg; nem tagok számára előfizetési ára 8 korona, az Uránia tagjainak ingyen jár.

EGYESÜLETEK

Választmányi ülés a Kath. Legényegyletben. Ma délután 5 órakor a Kath. Legényegylet választmányi ülést tart. Tárty: az ünnepélyről való elszámolás, jelentés egylet saját házának ügyéről s folyó ügyek.

Igazságszolgáltatás.

Közokirat hamisítás. Babó Péter helyesi lakos nagyszertű vásárt csinált: négy darab szarvasmarháját háromszor adta el; azonban rajtavesztett. A hatóságtól kiállított marhalevélt alapjára a négy marhát először Gruner Simonnak adta el. De ő ebből nagyobb hasznot akart huzni, ugyanazon négy marhát hamis passus alapján eladta még Politzer Simonnak, a ki jóhiszeműleg megvette. Azonban ezzel sem elégedett meg s harmadszor szerencsét próbált Weisz Jakabnál, Politzer gazdatiszjénél, a ki a hamis passusokat felismerte. — A nagyváradi kir. törvényszék Babót közokirathamisítás büntetésében vétkesnek találta és három havi fogházra ítélte. A vádlott felebbezett.

Csikólopás miatt elítélve. Csepcesényi János híres tolvaj hűben áll. Ez év márczius 29-én Balogh Mihály bácsi pusztájáról egy sárgalovat lopott s azzal odább állott, — Lippára vitte, s ott elakarta adni, a mikor rajtacsípték és a csendőrségnek átadták. Tegnap ült a vádlottak padján Csepcesényi, a kit a nagyváradi kir. törvényszék, tekintetbe véve, hogy hasonló vétségekért már kétszer volt büntetve, két és fél évi fegyházra és a károsnak 140 korona megtérítésére ítélte. Az ítélet jogerős.

Felmentő ítélet. Abrudán Jánosné beéli lakos a mult évben kendert szárított a konyhában, a melyet a tűzhely fölötti gerendára akasztott. Egy napon egyik gyermeke hirtelen becsapta az ajtót s az okozott léghezamától a tűzhely lángja felcsapott, mitől a száraz kendert tüzet fogott s erősen égni kezdett. Az asszony a nagy füstben nem tudta gyermekeit megmenteni, a kik nagyon megégték, sőt az asszony is több égést szenvedett. A két gyermek a súlyos égési sebeibe belehaltak. A nagyváradi kir. törvényszék tegnap foglalkozott az ügygel s az anyát a gondatlanságból okozott emberölés vádjával felmentette.

Brunkalékat végleg elítélték. Abban az évek óta huzódó bűnpörben, mely valóságos czélpontja volt a jogászoknak és laikusoknak, a magyar igazságszolgáltatás megtámadásában, ma végre a kuria, az igazság legfőbb őre kimondotta az utolsó és reméljük ezuttal igazán a legeslegutolsó szót, visszautasítva Brunkala Lászlónét és társait végérvényesen perújítási kérelmükkel.

Emlékezhettek minden olvasó erre a szenzációs ügyre. A Vászónkeőy-féle váltók megamisításának vádjával hárman kerültek a törvényszék elé: Brunkala Lászlóné, fővárosi ügyvéd neje, Spiegl Bernát ügynök és Kégl József. Már a törvényszéki tárgyaláson is valóságos élethalálharc tört ki a vád és a védelem között és itt a védelem képviselői arattak a diadalt. Tudja mindenki, hogy a tárgyaláson Eötvös Károly és dr. Fried Vilmos,

az illusztris védők annyira sarokba szorították Polónyi Gézá, a magán vád képviselőjét, hogy az sirva fakadt. És a törvényszék föl is mentette Brunkalánét és társait a vád alól.

Ugyanigy ítélkezett a második fórum, az az ítélőtábla is. A kurián állott be azután a szenzációs fordulat: a legfelső törvényszék Brunkalánét elítélte okirathamisításért harmadfélévi börtönre, Spiegl Bernátot ugyanily címen két és negyed évi börtönre. Kégl Józsefet pedig bűnpártolásért három hónapi fogházra. Most indult csak meg az igazi harc — a perújításért, a mely az orvoslás egyetlen módja volt. Előzetes és mellékes kérdések elintézésével évekig húzták-halasztották mindig minden fórumon a döntést s valósággal csigalépcsőn haladt ez a pör. De ha sántán biczegett is az igazság, csak előre jutott, a törvényszék elutasította a perújítás kérelmét, (akkor szokás gyanuja merült fel Brunkaláné ellen, el is fogták, de még aznap szabadon bocsátották,) elutasította e kérelmet az ítélőtábla is és most már vagy egy esztendeje a kuriánál vannak az akták.

A kuria pedig ma döntött. Kimondotta pedig azt, miután az új törvény értelmében s végzésileg hozandó határozatokban az ítélőtábla az utolsó felebbezési forma, a kuria már nem szólhat hozzá a táblának ahhoz a határozatához, melylyel a perújítást elutasította s így jogerős a Kuriának évekkel ezelőtt hozott ítélete. Most már nincs semmi menekvés Brunkalákra; mindhárom elítéltet már alighanem a legközelebbi órákban elfogják.

A nagyvárad kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Bige Gyula.*

1049 Csarnó Jánosné becsületsértés — visszautasítva.

1050 Magyar József s neje becsületsértés — visszautasítva.

1051 Balogh Istvánné lopás — feloldva.

1057 Nagy Zsuzsánna gyújtogatás — részben megváltoztatva.

1058 Pardi Bálintné becsületsértés — visszautasítva.

Előadó: *Urbán Adolf.*

648 Hodorer József orgazdaság — részben megváltoztatva.

677 Lőrinczy Kálmán testi sértés — visszautasítva.

737 Pántye Juon batóság elleni erőszak — részben megváltoztatva.

750 Lakatos Terka lopás orgazdaság — részben megváltoztatva.

760 Szelecsán Jánosné becsületsértés — visszautasítva.

860 Róth Ignác testi sértés — helyben hagyva.

772 Szuszán Petru közcsend elleni kihágás — helyben hagyva.

790 Dömötör László lopás — helyben hagyva.

791 Hauser Sándor lopás — helyben hagyva.

792 Hendl Ödön rágalmazás — helyben hagyva.

TANUGY.

Énekvizsga a polgári iskolában. A községi polgári- fiu- és polgári leányiskolában tegnap tartották meg az énekvizsgát. Először délelőtt a polgári fiu-iskola tanulói vizsgáltak. A siker teljes volt s az elismerés a kitűnő énektanárt, *Beleznay* Antalt illeti. Az elnök, *Mezey Mihály* meg is dicsérte *Beleznay* Antal működését. Délután 4 órakor a polgári leányiskolában volt az énekvizsga, hol a közönség köréből is sokan jelentek meg. Ott voltak:

Mezey Mihály elnök, *Böszörményi Géza* dr. *Márkus László*, *Stark Gyula*, *Molnár Lajos*, *Réz Mihály*, *Winkler Lajos*, a két polgári iskola tanári kara stb. Ugy az egyes osztályok, mint a dalkör előadásai igazi élvezetet nyújtottak a hallgatóknak.

Értesítés. A nagyvárad Orsolya szüzek vezetése alatt álló tanintézetben tartandó vizsgálatok sorrendje az 1899—900. tanévben:

Június 16-án. Külső polg. III.—IV. oszt., belső III.—IV. oszt.

Június 18-án. Belső polg. III.—IV. oszt., külső elemi V.—VI. oszt.

Június 19-én. Belső polg. I.—II. oszt., külső elemi IV. oszt.

Június 20-án. Belső elemi I.—II. oszt., külső elemi III. oszt.

Június 21-én Külső elemi I.—II. oszt.

Június 22-én. Írásbeli magánvizsgálatok.

Június 23-án. Szóbeli magánvizsgálatok.

Évzáró vizsgálatok. A következő értesítések közlésére kértünk fel:

A községi elemi leányiskolák II. osztályainak tanévzáró vizsgálatát dr. *Vucskics Gyula* vizsg. biz. elnök vezetése mellett,

június 18-án d. e. fél 9-től Váralján,

június 19-én d. e. fél 9-től Ujvároson,

június 20-án d. e. fél 9-től Olasziban;

a községi elemi leányiskola III. osztályainban *Gábel* Jakab elnökle mellett

június 18-án d. e. 8 órától Ujvároson,

június 19-én d. e. 8 órától Olasziban,

június 20-án d. e. 8 órától Váralján;

és a községi elemi leányiskola III. osztályában dr. *Radó* Ignác elnökle alatt pedig

június 18-án d. e. 8 órától Olasziban,

június 10-én d. e. 8 órától Váralján,

június 20-án d. e. 8 órától Ujvároson tartatnak meg. — A vizsgálatokra a szülőket és tanügypártolókat az elnökség tisztelettel meghívja.

REGÉNY-CSARNOK.

Nem bánta meg.

Irta: *Stella.*

6.

— Ej hagyja azt, ne keserítsen.

Elváltak. Fodor különösen érezte magát, hízelt neki nagyon, amit *Bartáné* hallott. Anna végre is szép lelki tulajdonságokkal volt felruházva s nem többet ért-e ez, nem becsebb-e ez a mulandó testi szépségnél. Ismét járni kezdett hozzájuk s most többet foglalkozott a leánnyal, mint főnöknőjével. Lassankint belátta, hogy ha nem akar jellemtelennek feltűnni, ha nem akarja a szegény leány szívét — mely egyedül érte dobog — megtörni — őt az emberek mende-mondájának kitenni, kénytelen lesz elfogadni a *Bartáné* ajánlatát.

— Higyje el — mondta neki egyszer az asszony — derekabb, jobb feleséget nem is kaphatna. Szerény igénytelen leány, a kinek minden gondolata a maga boldogságát fogja szem előtt tartani, a ki nem a házon kívüli multságokban fog örömet találni, hanem otthonában, aki édes, meleg, boldog tűzhelyet fog teremteni számára.

A paedagogus bensejében igazat adott neki és szíve édes sejtéssel telt meg. Ilyen családi életre vágyott mindig. A kedves kép, melyet a nő annyi közvetlenséggel rajzolt, megragadta. Ismerte a modern nevelésű lányokat, tudta, hogy azok mindenre inkább képesek, mint szerény csendes családi boldogság megteremtésére. Ezekről irtózott, azt a ki vágyait, ábrándjait olyan értelemben valósíthatná meg, nem szereti eléggé. De hát — töprengett — mit tegyek? lelkiismeretem nem adna nyugalmat ha

cserbe hagynám. És már az eljegyzést is elhatározta. *Bartáné* nagy fényvel akarta megülni, a derék leány iránti szeretetét más módon nem tudta volna kifejezésre juttatni. Az egész város intelligenciája, de még a környéké is hivatalos volt arra.

Anna boldogságban uszott, soha még álmodni sem merete azt, a mi bekövetkezett. Ő fogalommal sem birt a küzdelemtől, melyet főnöknője érdekében a tanárral folytatott. Eleinte ugyan maga sem akarta hinni, hogy az a derék szép ember, ki az egész társadalomnak kedvence volt, kit oly sok szép fiatal leány látott volna szívesen mint kérőt, épen őt választotta. De végre érdek nem vihette ez elhatározásra, hisz szegény leány, az oklevélét meg, Fodor be akarja rámozgatni, neki feleség kell és nem kenyérkereső.

Az eljegyzés napja felvirradt. Az egész ház izgatottságban volt, a sok cseléd, kisegítő alig győzte a dolgot, 50 személyre készítettek vacsorát. A vőlegény egész távol maradt, mi szükség is lett volna most itt ő reá, ki ért volna rá most vele foglalkozni.

III.

Fodor csak most jutott tettének tudatára, a helyett, hogy boldogsággal töltötte volna el az eljegyzés közeledése, kétségbeesése mindinkább növekedett, azok a kedves képek, melyeket jövőjéről festett, eltűntek előle, sötétnek, sivárnak látta azt, csak most ébredt fel álmából, csak most látta, hogy megcsalta önmagát és hálát adott érte Istenének. Most még nem volt késő, a döntő lépést még nem tette meg és nem is fogja megtenni, minnek tegye magát, a leányt boldogtalanná, annak odaadó szerelméért hideg udvariasság, vagy szánelmőnél egyebet úgy sem adhat. Most nehéz lesz neki a lemondás, de mégis könnyebb azt elviselni, mint egy egész életet keresztül szenvedni. Ő okos leány, meg fogja őt érteni, elmond mindent őszintén, ő maga sem fog kivánni ilyen összeköttetést.

Egész nap készült elmenni oda, őszintén férfias vallomást tenni, de nem tudott, nem volt ereje hozzá. Szenvedett rettenetesen. Háziasszonya csodálkozva nézte halvány arcát, becses szemét.

— Mi baja van a tanár urnak? — kérde részvétellel.

— Nem tudom, de minden tagom fáj, beteg vagyok, lázam van.

— És éppen ma, az eljegyzés napján, feküdjék le néhány hideg borogatás és a pihenésjót fog tenni.

Fodor szót fogadott, hagyta, hadd ápolják, szinte örült neki, legalább kibuvót talált. Az eljegyzésre természetesen nem mehet el, majd irni fog. Ez a gondolat aztán teljesen megnyugtatta, elaludt s késő estig fel sem ébredt, akkor sem magától, háziasszonya rázta fel.

Bartáné nál ezalatt összegyűlt az ünnepségre hívott társaság s mindenki az est hősei után kérdőzködött, a kiket csak nem lehetett látni, a háziasszony egész zavarban volt, már nem tudta mit feleljen a sok kérdőzködésre, izgatottságát alig bírta palástolni s minden pillanatban eltűnt, hogy kitérjen a kíváncsi tekintetek elől. A szegény menyasszony meg ott zokogott a szobájában, nem bocsájtott be magához mást, mint főnöknőjét. Kit meg, valahányszor bejött, keserű szemrehányásokkal fogadott, mintha a sze ény asszony tehetett volna róla, mintha csak álmodhatott volna is ilyen alávalóságot, hogy az utolsó perczben cserbe hagyja őt az az ember, hogy képes legyen az egész város előtt pellengére állítani egy védtelen leányt.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Szell Bécsben.

Budapest, jun 13. (Saj. tud. táv.)

Szell Kálmán miniszterelnök tegnap Bécsbe utazott s Ő Felsége ma audiencián fogadja.

Zmeskál—Ruffy-ügy.

Budapest, jun. 13. (Saj. tud. táv.) A mai napon a Házban *Ruffy* Pál és *Zmeskál* Zoltán képviselők összeszólalkoztak. *Ruffy* nevében *Münnich* Aurél és *Nyegre* László felkeresték *Zmeskált*, hogy tőle sértő szavaiért felvilágosítást kérjenek, de nem találták.

Jókaiék Párisban.

Páris, június 13. (Saj. tud. táv.) A Jókai Mór fogadására alakult bizottság a költő tiszteletére tegnap este lakomát rendezett a Champs Elisées-n lévő Cobat-féle vendéglőben. A lakomán jelen voltak *Claretie*, *Francze*, *Heredia*, *Lavedan* és *Herveux* francia írók, továbbá *Lukács Béla* magyar kormánybiztos, *Gräzenstein* államtitkár és a magyar kolóniának számos tagja, Jókait nagyon meghatotta a reá mondott pohárköszöntő. *Lukács Béla* köszönetet mondott azért a szép fogadásért, a melyben Magyarországot a kiállításán részesítették.

Páris, június 13. A Jókai tiszteletére alakult bizottság tegnap nagy díszebédet adott, melyen a magyar kolónia tagjain kívül nagyszámu francia notabilitás vett részt. Jókai felköszöntőjében a következőket mondta: »*A dicső Franciaország ifjúságom álma volt s most öregségem meggyőződése.*«

Páris, június 13. Jókai, a koszorus magyar regényíró tegnap *Loubet* elnök-nél kihallgatáson volt. — Jókait a párisi író-körök a nagyon ünnepiesen fogadják.

A bécsi csapatszemle.

Bécs, jun. 13. (Saját tud. táv.) A király ma folytatta bécsi helyőrség megszemlélését. Ma a 43. és 64. gyalogezredek tartott szemlét.

A kínai lázadás.

London, június 13. (Saj. tud. táv.) A »Times«-nak azt jelentik Sanghaiból, hogy a japán követ Japán befolyásának elismerését követeli *Csekiang*, *Fokien* és *Kiangszu* tartományokra nézve.

A »Daily Mail« azt jelenti *Jokohámából*, hogy a japán kormány még négy hadihajót rendelt ki *Takuba*.

A »Times«-nak jelentik *Pekingből* tegnapi kelettel: *A császárné testőrei meggyilkolták a japán követség titkárát.*

Budapest, június 13. *Pekingben* a lázadás oly nagy mérvet öltött, hogy tegnap a császárné testőrei a japán követségi titkárt meggyilkolták. A gyilkosság híre nagy izgalomban tartja az egész világot.

Washington, jun. 12. (Saj. tud. táv.) A csinkiani amerikai konzul azt táviratozta, hogy a város közelében sok benzülött van, a akik a titkos szövetségnek tagjai. A városban nagyon aggodnak.

Miniszterválság Spanyolországban.

Madrid, jun. 13. (Saját tudósítók távir.) A *Heraldo* szerint *Villaverde* pénzügyminiszter tegnap átadta lemondását *Silvela* miniszterelnöknek és a régens-királynénak. Lemondását személyes notivumokkal okolja meg. A *Corres-*

pondenzia jelentése szerint *Villaverde* lemondása visszavonhatatlan, de mégis meg kell várni a mai miniszteri tanácskozás eredményét. A félhivatalos *Epoca* alaptalannak mondja a miniszterválság hírét.

Az osztrák helyzet.

Bécs, június 13. (Saj. tud. táv.) Azzal a híreszteléssel szemben, hogy a képviselőház június 8-iki ülése alatt a kormány és az egyes pártok között tárgyalások folytak az obstrukció ellen teendő intézkedésekre nézve, a *Fremdenblatt* felhatalmazást kapott annak a kijelentésére, hogy yefféle tárgyalások egyáltalában nem folytak.

Kivégzés.

Lemberg, június 13. Az idevaló lapoknak jelentik *Zlocowból*, hogy ott ma reggel 5 óra 30 perczkor végezték ki a 34 éves *Daczkov Hrynkot*, a kit egy öreg parasztasszonynak és kiskoru leányának meggyilkolása miatt annak idején kötélhalálra ítélték.

Az asantik lázadása.

Akkra, jun. 12. Ma megint az a hír terjedt el, hogy a fölmentő hadoszlopot szerencsétlenség érte *Prahtól* északra, a hol az asantik erősen el voltak sánczolva. A nagy eső megakadályozta e fölmentő hadoszlop derékhadának előnyomulását, a mely ennél fogva még *Prahtól* délre van. A partvidéken nagyon aggodnak. Attól tartanak, hogy az asantik betörnek a gyarmatba. *Kumaszi* sorsára nézve a legrosszabbtól tartanak.

Tűz a hajón.

Trieszt, június 12. (Saj. tud. táv.) A vasárnap óta itt veszteglő *Trachi* görög gőzös szénkamrájában ma reggel tűz támadt, a melyet azonban sikerült eloltani, mielőtt kárt okozhatott volna.

Fokföldi hírek.

Fokváros, jun. 12. (Saját tud. távirata.) *Schreiner* miniszterelnök *Merriman*, *Sauer* és *Te Water* miniszterek lemondása következtében most a kabinet újalakításával van elfoglalva. Az afrikander-szövetség *Hofmeyr* és *Te Water* vezetése alatt általános amnesztiát követelt a fölkelők számára. *Schreiner* miniszterelnök az angol kormány ajánlotta törvényjavaslat végrehajtását követelte, a mely szerint külön bíróság alakítandó a fölkelők ügyében. A törvényjavaslat szerint a fölkelők vezérei börtönbe vetendők és összes polgári jogaiktól egyszerismindenkorra megfosztandók, míg a többi fölkelők csak bizonyos időre veszítenék el polgári jogaikat. Hir szerint az egész ellenzék támogatja *Schreiner* miniszterelnök politikáját.

KÖZGAZDASÁG.

Németország állattenyésztésének fejlődése. Egyenesen bámulatos az az óriási haladás, melyet Németország állattenyésztése az utóbbi évtizedekben felmutat. Állatállománya nemcsak számra nézve emelkedett napról-napra, de minőségileg is bámulatosan javul, úgy annyira, hogy az ország hova-tovább kevéssé szorul rá a külföldi husra, sőt földművelési kormányának állítása szerint már ma sem szorulna rá.

Ez a dolog bennünket azért érdekel közelről, mert Németországba irányuló husexportunk évről-évre csökken s ami husbevételre Németország ma még rászorul, azt is inkább

a közelfekvő Dániából, jórészt azonban Amerikából fedezi, ahonnan tekintve a véghetetlenül olcsó tengeri szállítást, jutányosabban fedezheti ez iránybani szükségletét, mint tőlünk.

Tekintsük közelebbről azon érdekes adatokat, melyek Németország állattenyésztésének fejlődését feltűntetik. Németországban 1880-ban 15786000 dr. szarvasmarha volt, a melynek száma 1897-ig felszaporodott 18490000 darabra, a tényleges szaporulat tehát 2714000 darabot tett ki. A sertés állomány pedig ugyanazon idő alatt 9206000 darabról 14270000 darabra szaporodott. De a szarvasmarha anyaga nemcsak számban, hanem súlyban is szaporodott s tíz év alatt 320 kgról 341 kg. átlagsúlyra, a sertések pedig 115 kgról 718 kgra. Ezen óriási szám és súly szaporodással szemben a lakosság hasonló szaporodása nem tapasztalható s míg 1883-ban minden lakosra 246 font, addig 1897-ben 292 font állat éltsúly esett. Csupán a juhlétszám csökkent mintegy 9 millió darab-bal a jelzett 14 év alatt, ez azonban husnyerés szempontjából nagy jelentőséggel nem bír, mert Németországban az elfogyasztott juhok számát nem lehet évente 300000-nél többre becsülni.

Ezek az adatok tehát kell, hogy bennünket igen közelről érdekeljenek, annyival is inkább, mert az állattenyésztés fejlődésével karöltve Németország mezőgazdasági viszonyainak egyéb iránybani hasonló fejlődése is tapasztalható, a minthogy ez a törekvő munkás, tanulni szerető s nagyon takarékosan élő néptől másként nem is várható. S ez természetes is. Az állatállományuk ily óriási mérvbe való szaporodásával, a talaj megmunkálása, betrágyázása is sokkal jobban történhetik, mint történt régebben s ez eredményezi, hogy ez ország termésátlaga is évről-évre nagyobbodik s ma már pl. a búzánál elérte a 18.8 Hl. országos átlagot hektáronként. Igaz, hogy az istálló trágya mellett bőven használ műtrágyákat is, pl. chilisalétromból országos átlagoként felhasznál 16.92 kgot, míg mi magyarok ugyanebből a műtrágyából csak 0.88 kgot használunk országos átlagban hektáronként, de le is marad átlag termésünk 11.90 hektoliterre hektáronként.

Valóban követendő példaként áll előttünk Németország a maga mezőgazdasági kulturájával s mi nem cselekedhetünk helyesebben, mint hogy köve sük ez ország gazdaközönségét, a mely célból ismerjük el a mezőgazdálkodást tudománynak s ne undorodjunk a betűtől, hanem tanuljunk, mert a helyes gazdálkodásnak csak az elméleti ismeretek vetik meg alapját, csak erre építhető fel az okos és hasznothajtó gyakorlat.

A kálitrágyák gyakori bizonytalan hatását nem a trágya rosszasága vagy hasznavehetetlensége okozza, hanem azon körülmény, hogy vagy tulságosan vizenyős föld, vagy mészenben szenved az hiányt. Előbbi esetben lecsapó-jásnak, utóbbi esetben meszezésnek kell megelőzni a nevezett trágya elszórását. A mész alkalmazandó mindazon esetben, midőn a szántóföld 0.5 százalék mésznél többet nem tartalmaz.

Reich Jenő és Társa**Tőzsde jelentése.**

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, június 13.
Osztrák hitel	710.—
Magyar hitel	721.—
Allamvasut	665.75
Rimamurányi	570.—
Magyar jelzálog	477.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, június 13.
Buza októberre	7.79
Buza júniusra	7.15
Új tengeri	5.62
Rozs okt.	6.81
Zab okt.	5.11
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. június 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	96 65
Magyar koronajárdék	91.80
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	100 50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	99 60
Magyar keletvasúti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92.—
Italmérési jog megváltási kötvény	98 35
Horváth-szlavón földterhermentesítési kötvény	92 50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	158 50
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	188 75
Osztrák járadék papírban	97 65
Osztrák járadék ezüstben	97 50
Osztrák járadék aranyban	96 50
Osztrák korona járadék	97.—
Osztrák államsorsjegyek	134 50
Osztrák magyar bankrészevény	17 58
Magyar hitelbankrészevény	726.—
Osztrák hitelintézet részevény	711.—
Párisi vista	96 35
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19 28
Németbirodalmi márka	118 45
London vista	242 20
20 márkás arany	28.71

SZERKESZTOI POSTA.

K. Gy. Igaza van! A tegnapielőtti Kath. Kör juniálisán a nagy mulatság közepette nehéz volt összeállítani a névsort s így most pótoljuk a következő hölgyek neveivel: Makkay Matild, Magyar Gyuláné, Schlauch Jozefin, Berkey Sándorné, Török Lászlóné, Déri Mariska, Szeghy Emma, Szeghy Bella, Kuvicsek Katalin. — Abban azonban nincs igaza, hogy Magyar Erzsike nevét már a tegnapi névsorban közöltük.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nyári vendéglő.

A t. közönség becses tudomására hozom, hogy a meleg nyári napok beálltával a *Kálvária hegy alatt levő szép helyiséget* a közönség szórakozására átadtam s becses figyelmébe ajánlom. **Égészséges, tiszta, üde levegőjű helyiségem a legkellemesebb üdülő hely.**

Árnyas kertemben

három jól gondozott teke-pálya

áll rendelkezésére a szórakozni vágyó közönségnek s kellemetlen idő esetén

fedett, nyitott és zárt helyiségekkel, tágas terasszal

rendelkezem.

Tiszta, egészséges ital, ugyszintén meleg és hideg ételekről gondoskodik.

Tisztelettel

Karger Sándor,
nyári vendéglőtulajdonos.

Telefon-összeköttetés.

Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentáll az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító be-dörzsölésként alkalmaztatik köszvényél, osztnál, tagzaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebb-bérbétkü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjeggyel és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.**

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT
es. és kir. udvari szállítók.

Legjobb üdítő és gyógyhatású
a vegytiszta anyagokból előállított
OXIGENVIZ.

Kapható:

STERNTHAL SÁNDOR gyógyszerész,
Nagyvárad, Nagy-Piacz-tér.

Telefon 335.

VASUTI MENETREND

Ervényes 1900. évi május 1-től.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad.				Nagyvárad—Érmihályfalva.				Érmihályfalva—Nagyvárad.																																																																																																																																																		
Nagyvárad ind.		Sz. v.		Vaskóh ind.		Sz. v.		Nagyvárad ind.		Vegyes v.		Érmihályfalva ind.		Vegyes v.																																																																																																																																																
Y.-Velence	5 35	2 40	Lunka-Rézbánya	4 12	2 55	Nagyvárad	4 15	6 44	Érmihályfalva	6 10	5 20	Félix-Fürdő	6 11	3 18	Szudrics	4 39	3 37	B.-Püspöki	4 30	7 10	Érselind	6 40	6 48	Kardó	6 26	3 27	Belényes	5 07	4 16	Bihar	4 50	7 36	Székelyhid	7 19	6 48	Nyárló	7 07	4 07	Sonkolyos	5 28	4 39	Paptanási	5 14	8 05	Nagykágya	7 22	7 02	Magyar-Gyepes	7 19	4 18	Belényes-Ujtak	5 40	4 51	Gyapoly	5 27	8 44	B.-Diószeg	7 35	7 22	Tasádfő	7 34	4 32	Borz	5 49	5 01	B.-Diószeg	5 43	8 59	Gyapoly	7 50	7 40	Drág-Cséke	7 55	4 46	Sólyom	6 05	5 22	Nagyvárad	5 55	9 07	Gyanta	6 26	5 43	Magyar-Cséke	8 12	5 01	Hollód	6 40	6 —	Dusod	8 26	5 13	Szombatság-Rogoz	7 01	6 29	Szombatság-Rogoz	9 02	5 47	Dusod	7 25	6 55	Hollód	9 15	5 59	Magyar-Cséke	7 37	7 03	Gyanta	9 29	6 12	Drág-Cséke	7 56	7 33	Sólyom	9 56	6 36	Tasádfő	8 10	7 47	Borz	10 10	7 50	Magyar-Gyepes	8 24	8 02	Belényes-Ujtak	10 22	7 01	Nyárló	8 34	8 13	Sonkolyos	10 35	7 13	Kardó	8 57	8 36	Belényes	11 21	7 47	Félix-Fürdő	9 10	8 49	Szudrics	11 44	8 09	Y.-Velence	9 31	9 10	Lunka-Rézbánya	12 18	8 34	Nagyvárad	9 41	9 21	Vaskóh	12 29	8 49

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.				Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.				Vésztő—Kötegyán—Hollód.				Hollód—Kötegyán—Vésztő.																																																																																																																																																																	
Nagyvárad ind.		Sz. v.		Gyoma ind.		Sz. v.		Vésztő ind.		Vegyesvonat		Hollód ind.		Vegyesvonat																																																																																																																																																															
Osi	6 09	2 14	Ózed	4 07	2 54	Vésztő	4 45	5 27	Hollód	4 45	12 05	Uj-Palota	6 24	2 29	Déva-Ványa	4 37	3 28	Mocsár-Gyanta	4 46	12 17	Gyires	6 41	2 42	Kéthalom	4 54	3 48	Rippa	5 02	12 39	Körösszeg	7 02	3 01	Körös-Ladány	5 13	4 06	Tenke	5 24	1 17	Szakál	7 39	3 31	Szeghalom	5 40	4 38	Fekete-ót	5 44	1 39	Nagy-Tóti	7 55	3 47	Vésztő	6 12	5 22	Fekete-Bátor	6 06	2 07	Komádi	8 25	3 59	Kót	6 38	5 42	Árpád	6 16	2 18	Iráz	8 42	4 16	Iráz	6 52	6 07	Erdő-Gyarak	6 25	2 28	Kót	9 19	4 39	Komádi	7 10	6 38	Csegöd	6 84	2 38	Vésztő	9 44	5 10	Nagy-Tóti	7 22	6 50	Illye	7 02	2 58	Szeghalom	10 34	5 55	Szakál	7 48	7 23	Pósa	7 12	3 09	Körös-Ladány	11 —	6 12	Körösszeg	8 11	7 47	Kötegyán	7 21	3 22	Kéthalom	11 18	6 30	Gyires	8 33	8 12	Fekete-Tót	7 39	3 42	Déva-Ványa	12 03	6 55	Uj-Palota	8 47	8 27	Tenke	7 52	3 52	Ózed	12 21	7 15	Osi	9 03	8 46	Rippa	8 15	4 12	Gyoma	12 45	7 39	Nagyvárad	9 20	9 03	Mocsár-Gyanta	8 39	4 23							Hollód	8 51	4 43								9 02	4 44								9 20	5 04

Székelyhid—Margita—Sz.-Somlyó.				Sz.-Somlyó—Margita—Székelyhid.				Szeghalom—Füzes Gyarmat.				Füzes Gyarmat—Szeghalom.																																																																																																								
Székelyhid ind.		Sz. v.		Sz.-Somlyó ind.		Sz. v.		Szeghalom ind.		Vegyes vonat		Füzes Gyarmat ind.		Vegyes vonat																																																																																																						
A.-Keresztur	10 06	7 12	Sz.-Nagyfalu	3 45	2 27	Szeghalom	10 20	5 50	P.-Ladány	6 50	2 04	V.-Abrány	10 20	7 25	Ipp	4 02	2 45	Szerep	7 40	2 48	Monos-Petri	10 31	7 35	Széplak	4 37	3 22	B.-N.-Bajom	7 54	3 01	Margitta	10 51	7 54	Bályok	4 50	3 36	B.-Udvari	8 17	3 23	Felső-Abrány	11 07	8 09	Szolobágy	5 05	3 52	Füzes-Gyarmat	9 09	4 07	Szolobágy	11 31	8 31	Felső-Abrány	5 25	4 14	Szeghalom	9 30	4 28	Bályok	11 47	8 46	Margitta	5 46	4 38							Széplak	12 12	9 10	Monos-Petri	5 56	4 49							Ipp	12 42	9 38	V. Abrány	6 06	5 —							Sz.-Nagyfalu	1 04	9 57	A.-Keresztur	6 19	5 14							Sz.-Somlyó	6 28	10 20	Székelyhid	6 58	6 55						